

BENCHMARK WMO 2007

Kring 7

INDEX

Index.....	2
Inleiding	3
Wat vindt u in het rapport	5
2 Uitgangssituaties.....	6
3 Wmo-brede keuzes en prestaties.....	8
4 Keuzes en prestaties op de prestatievelden ..	13

INLEIDING

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is per 1 januari 2007 ingegaan. De Wmo is een participatie-wet, maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Dat kan bijvoorbeeld met vrijwilligerswerk en mantelzorg, maar ook met goede informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp.

Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo verwoord in negen prestatievelden. Het ministerie van VWS geeft de kaders aan waarbinnen elke gemeente haar eigen beleid kan maken. Een beleid dat afgestemd is op de wensen en samenstelling van de inwoners. De invoering van een nieuwe wet gaat gepaard met een veelheid aan veranderingen. Veranderingen in organisatie, processen en informatiehuishouding. De benchmark Wmo kan daarbij een hulpmiddel zijn.

Een van de ideeën achter de Wmo is dat de gemeente bij uitstek in staat is om lokaal maatwerk te leveren, en de burgers die dat nodig hebben de juiste ondersteuning te bieden. Dit lijkt op gespannen voet te staan met benchmarken, de lokale situaties verschillen immers. Daarom zal het bij deze benchmark Wmo, anders dan bij benchmarks die gaan over het uitvoeren van grotendeels rijksbeleid, zoals de Wet Werk en Bijstand, vaak niet mogelijk zijn een waardeoordeel aan een bepaalde prestatie te hangen. Dat neemt niet weg dat de gemeente er belang bij heeft de eigen prestaties in beeld te hebben en zich af te vragen of verschillen inderdaad het gevolg zijn van verschillen in lokale situaties. De benchmark Wmo draagt bij aan het verkrijgen van inzicht in de prestaties van de gemeente en biedt de mogelijkheid om te leren van andere gemeenten.

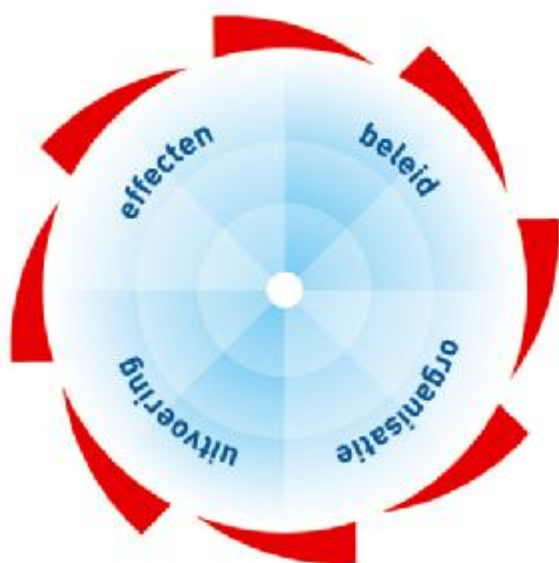
In deze kringrapportage toont de benchmarkorganisatie u de resultaten van de gegevens die u – samen met de andere deelnemers in uw kring – heeft aangeleverd. Wij hebben de gegevens omgezet in indicatoren, die de keuzes en prestaties van uw gemeente in beeld brengen. De indicatoren zijn verdeeld in vier thema's, volgens het SGB0 benchmarkmodel 'Oog op verbetering'. Deze indeling komt terug bij alle prestatievelden.

OOG OP VERBETERING

Bij de opzet van de benchmark Wmo is het benchmarkmodel 'Oog op verbetering', ontwikkeld door SGB0, als leidraad gekozen om de benchmark vorm te geven. Dit model maakt de hele beleidscyclus zichtbaar en zet per benchmarkdeelnemer de feiten op een rij. Het 'Oog op verbetering' hanteert de vier invalshoeken *beleid*, *organisatie*, *uitvoering* en *effecten*. De betekenissen van de vier invalshoeken zijn als volgt te omschrijven:

- **Beleid:** welke beleidskeuzes kan de gemeente maken en welke beleidsdoelen streeft de gemeente na om participatie van alle burgers te realiseren.
- **Organisatie:** welke afspraken maken we als gemeente met onze samenwerkingspartners en uitvoeringsorganisaties, op welke manier organiseren we die onderdelen van de Wmo-taken die we zelf uitvoeren.
- **Uitvoering:** welke prestaties worden gerealiseerd, wat is het bereik van de ingezette instrumenten, wat zijn de uitgaven en hoeveel mensen maken gebruik van een persoonsgebonden budget (PGB).
- **Effecten:** hoe tevreden zijn de mensen die met de Wmo te maken hebben over de gemeente, kunnen mensen in uw gemeente langer zelfstandig blijven wonen.

Per prestatieveld zijn indicatoren bepaald die iets zeggen over elk onderdeel van de beleidscyclus. Nog niet alle indicatoren zijn beschikbaar, maar worden om de verbanden tussen de onderdelen van het benchmarkmodel goed helder te krijgen toch genoemd. Het model dwingt te denken in termen van oorzaak en gevolg. De beleidskeuze die gemaakt wordt ten aanzien van eigen bijdragen (*beleid*) beïnvloedt het gebruik van voorzieningen (*uitvoering*) en de tevredenheid van cliënten (*effecten*). Het model maakt het mogelijk dat de gemeente samenhang ziet tussen de gemaakte beleidskeuzes, de organisatie van de uitvoering van de Wmo-taken en de taakuitvoering zelf, en uiteindelijk de effecten. Natuurlijk spelen (met name bij de effecten) ook factoren een rol waar gemeenten slechts beperkt invloed op uit kunnen oefenen, zoals ontwikkeling van de behoefte aan maatschappelijke opvang. Hieronder wordt het Oog op Verbetering grafisch weergegeven.

Deze rapportage is het vertrekpunt om het verhaal achter de cijfers in uw kring op gang te brengen. Natuurlijk is het interessant om de prestaties van uw gemeente te kunnen vergelijken. Belangrijker echter is om -naar aanleiding van de verschillen- op zoek te gaan naar verbetermogelijkheden in uw eigen organisatie en goede voorbeelden bij anderen. Gemeenten kunnen in hun vergelijkingskring van elkaar leren door zogenaamde 'good practices' te identificeren en als voorbeeld te gebruiken.

Naast leren door vergelijken stelt de benchmark u in staat om te voldoen aan de verplichting tot horizontale verantwoording, zoals neergelegd in artikel 9 lid 1. Door nu al de benodigde gegevens te verzamelen heeft u uw informatiehuishouding tijdig voor de eerste verantwoordingsverplichting per 1 juli 2008 op orde. In het rapport zijn de gegevens die deel uitmaken van de verplichte horizontale verantwoording herkenbaar weergegeven middels het symbool . Bij elke tabel of grafiek is (tussen haakjes) aangegeven welke vraag uit de vragenlijst hieraan ten grondslag ligt, en welk onderdeel van het benchmarkmodel van toepassing is.

De basisbenchmark Wmo biedt op hoofdlijnen een Wmo-breed beeld van uw gemeente over alle prestatievelden heen. Voor verdieping van bepaalde onderdelen biedt SGBO verdiepingsmodules aan. Op dit moment zijn dat de modules Algemene en Individuele Voorzieningen, Hulp bij het huishouden, Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid, Preventief jeugdbeleid en Huiselijk geweld.

Elk model is een vereenvoudiging van de werkelijkheid. Dat geldt ook voor de benchmark Wmo. De resultaten zijn een indicatie voor de keuzen en prestaties van de gemeente op Wmo-terrein en dienen als zodanig te worden beschouwd.

WAT VINDT U IN HET RAPPORT

Het rapport is opgebouwd langs de negen prestatievelden in de Wmo. Per prestatieveld vindt u de vier onderdelen van het Oog op Verbetering terug. Na een beschrijving van de uitgangssituatie van de kring in hoofdstuk 2, volgt in hoofdstuk 3 een beschrijving van Wmo-brede keuzes en prestaties van gemeenten. Vervolgens komen in hoofdstuk 4 de gemeentelijke keuzes en prestaties op de prestatievelden aan de orde. De gegevensverzameling voor de benchmark heeft plaatsgevonden in de periode maart 2007 tot en met november 2007. Dat betekent dat overal waar het om aantallen gaat de gegevens betrekking hebben op het jaar 2006.

VORMGEVING

Bij de vormgeving van de figuren is ervoor gekozen de grafieken te kantelen, waardoor de gemeentenamen op de verticale as staan. Tevens is er voor gekozen om per grafiek de waarden aflopend te ordenen. Het doel van deze weergave is om de grafiek rustig en overzichtelijk te maken.

Iedere grafiek is voorzien van het gemiddelde van de kring en het gemiddelde van de hele benchmark. Het kringgemiddelde wordt weergegeven door een extra staafje in de grafiek, het benchmarkgemiddelde door een gemiddeldelij.

Wanneer een gemeente een bepaalde vraag of onderdeel van een vraag niet heeft beantwoord wordt dit in de tabellen zichtbaar gemaakt door een '-' (missing-streepje of minteken). Dit om onderscheid te kunnen maken tussen gemeenten die hebben aangegeven een bepaalde vorm van ondersteuning niet aan te bieden en tussen gemeenten waarvoor we dit niet weten omdat ze de vraag niet beantwoord hebben. In de grafieken staan de gemeenten die geen informatie hebben kunnen aanleveren onderaan in de grafiek vermeld (zonder waarde).

2 UITGANGSSITUATIES

Een benchmark is bedoeld om resultaten te vergelijken. Omdat alle gemeenten van elkaar verschillen, is het van belang inzicht te hebben in de uitgangssituatie en de omgeving van elke gemeente.

Tabel 2.1 laat enkele algemene kenmerken zien, die een beeld geven van de vergelijkbaarheid van de gemeenten in de kring. Het gaat om het aantal inwoners, de sociale structuur en inkomensopbouw. Deze gegevens zijn afkomstig van het CBS, COELO en IFLO. Daarnaast geeft de tabel nog een aantal indicatoren die iets zeggen over de relatieve omvang van de verschillende doelgroepen in de kringgemeenten. Met dat doel zijn opgenomen: het percentage 65+-ers en het percentage jongeren tot 21 jaar op basis van CBS-cijfers.

Centrumgemeenten zijn er in verschillende soorten. Er zijn centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid en centrumgemeenten voor vrouwenopvang. Centrumgemeenten ontvangen geld van het Rijk om (samen met de niet-centrumgemeenten, de regiogemeenten) te zorgen voor adequate maatschappelijke opvang en/of vrouwenopvang in de regio. Daarmee zijn de centrumgemeenten financieel verantwoordelijk voor het waarborgen van de beschikbaarheid van maatschappelijke opvang en/of vrouwenopvang in hun regio. Sommige gemeenten zijn alleen centrumgemeente voor de maatschappelijke opvang en niet voor de vrouwenopvang. Omgekeerd kan ook, en daarnaast zijn er uiteraard gemeenten die voor beide functies centrumgemeente zijn. In de benchmark Wmo maken we op dit moment alleen het onderscheid tussen centrumgemeenten en regiogemeenten. Of de gemeente alleen centrumgemeente MO of alleen centrumgemeente VO is of beide wordt niet zichtbaar gemaakt. Centrumgemeenten hebben op grond van deze centrumfunctie al langer te maken met de doelgroepen van de prestatievelen 7 tot en met 9.

De score voor de sociale structuur is gebaseerd op het relatieve aantal uitkeringsontvangers, huishoudens met een laag inkomen, minderheden en bijstandsonvangers in de gemeente. Hoe meer van deze groepen, des te zwakker de sociale structuur. De indicator 'inkomensopbouw' is het percentage huishoudens in de gemeente dat behoort tot de 10% huishoudens met de laagste inkomens in Nederland. In het algemeen is het percentage in de grote steden ruim boven de 10% en in kleinere gemeenten lager dan 10%.

TABEL 2.1 ACHTERGRONDKENMERKEN PER 1-1-2007

Deelnemers	Inwoners	CentrumGemeente	PercentageOuderen	PercentageJongeren	Socialestructuur	Inkomensopbouw
Almere	178466	Ja	7.14	30.19	3	7.47
Amersfoort	136999	Ja	11.7	26.72	2	8.49
Apeldoorn	156051	Ja	15.65	24	2	7.84
Barneveld	50448		12.27	31.44	4	7.3
Deventer	96540	Ja	14.05	24.26	2	10.33
Emmen	108589	Ja	16.26	23.54	2	7.07
Epe	32978		18.15	23.24	3	5.88
Ermelo	26251		16.65	25.44	4	11.82
Harderwijk	41388		13.12	26.41	3	7.27
Leeuwarden	91817	Ja	14.55	22.32	1	17.81
Woudenberg	11211		13.56	28.37	4	6.98
Zwolle	113078	Ja	12.7	24.65	2	12.26
Kringgemiddelde	86985		13.82	25.88		9.21

LEGENDA SOCIALE STRUCTUUR: 1=ZWAK;2=MATIG;3=REDELIJK;4=GOED;0 OF OPEN VELD=ONBEKEND. BRON: IFLO BEGROTINGSANALYSE 2006.

3 WMO-BREDE KEUZES EN PRESTATIES

In dit hoofdstuk komen indicatoren aan bod die Wmo-breed van toepassing zijn (en niet zonder meer aan specifieke prestatievelden gekoppeld kunnen worden). Het gaat om kwaliteit, begrote uitgaven en de organisatie van participatie.

KWALITEIT

In tabel 3.1 is weergegeven op welke wijzen de gemeenten aan de kwaliteit van de in het kader van de Wmo geleverde producten en diensten werken. De vier meest voorkomende wijzen zijn: (1) het hanteren van extern aan de klant gecommuniceerde servicenormen, waarbinnen aanvragen afgehandeld moeten zijn; (2) het opnemen van kwaliteitseisen waaraan geleverde producten en diensten moeten voldoen, bijvoorbeeld in het bestek; (3) het monitoren van de geleverde kwaliteit (anders dan door klanttevredenheidonderzoek); (4) het verplichten van opdrachtnemers of subsidieontvangers om periodiek klanttevredenheid te meten. In de tabel is aangegeven welke van deze wijzen de gemeente toepast (eerste 4 kolommen) en of de gemeente nog op een andere manier aan de kwaliteit van Wmo-producten en diensten werkt (kolom 'Anders').

TABEL 3.1 KWALITEIT (vraag 2, beleid, organisatie)

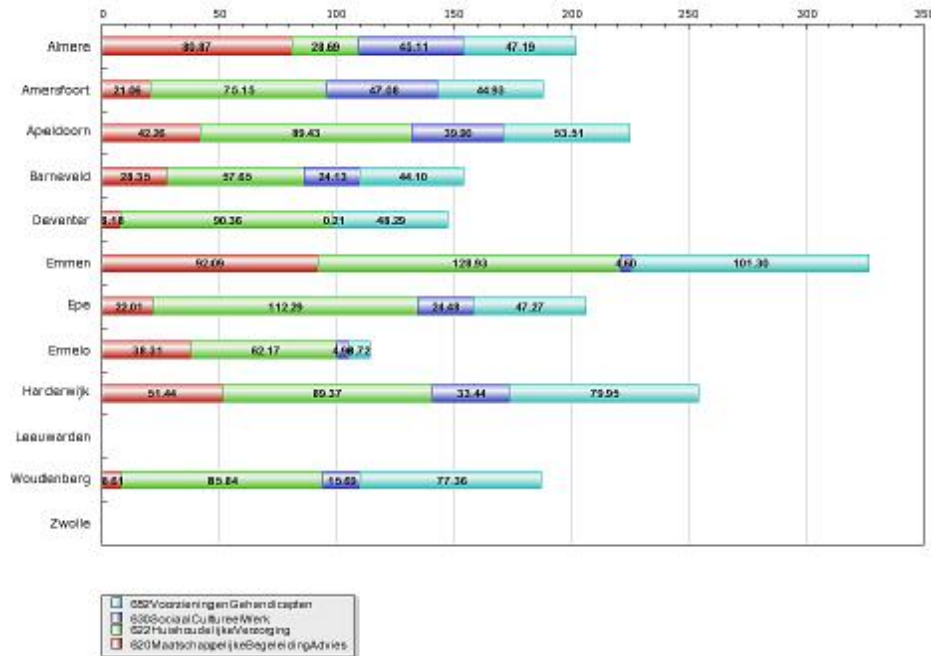
Deelnemers	Servicenorm	Kwaliteitseisen	Monitor Kwaliteit	Verplichting Meten Tevredenheid In Contracten	Anders
Almere	•	•			
Amersfoort	•	•	•	•	
Apeldoorn	•	•	•	•	•
Barneveld	•	•	•		
Deventer		•	•	•	
Emmen		•	•	•	
Epe	•	•	•	•	
Ermelo	•	•		•	
Harderwijk		•	•	•	
Leeuwarden	•	•	•	•	
Woudenberg	•	•		•	
Zwolle	•	•	•		
Benchmark (N=147)	80,3%	98,6%	82,1%	72,4%	19,7%

LEGENDA: ●=JA ; OPEN VELD=NEE; --=ONBEKEND.

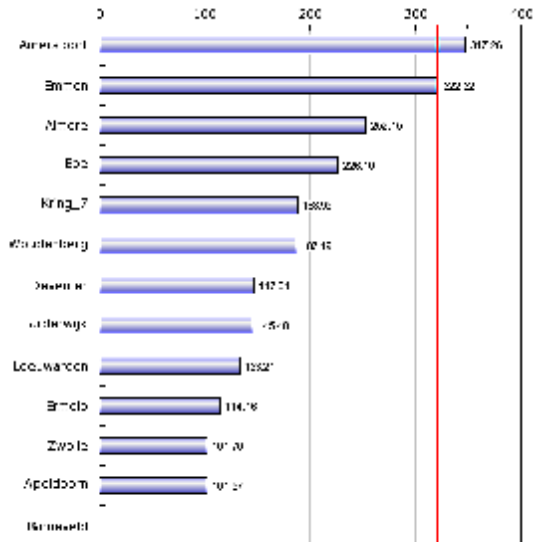
UITGAVEN Wmo

Grafiek 3.A laat de begrote 'Wmo-uitgaven' zien van de gemeenten voor het jaar 2007. Er zijn geen richtlijnen op basis waarvan de gemeenten op uniforme wijze de begroting en verantwoording opstellen. Dit maakt het zeer moeilijk en arbeidsintensief om per gemeente de Wmo-uitgaven te bepalen. Gemeenten verzamelen wel informatie op het niveau van de zogenaamde IV3-functies (IV3=Informatie voor derden). Deze informatie leveren zij aan het Centraal Bureau voor de Statistiek. Gekozen is voor de IV3-functies 'Maatschappelijke begeleiding en advies'(620), 'Huishoudelijke verzorging'(622), 'Sociaal-cultureel werk'(630) en 'Voorzieningen gehandicapten'(652) omdat de uitgaven die hieronder vallen grotendeels Wmo-gerelateerd zijn. Voor de functie 'Openbare gezondheidszorg'(714) geldt dit bijvoorbeeld niet, alleen de uitgaven aan openbare geestelijke gezondheidszorg behoren tot de Wmo-uitgaven. Behalve de (begrote) uitgaven aan de genoemde IV3-functies doen we in de benchmark Wmo een poging om toch een indruk te krijgen van de totale Wmo-uitgaven (grafiek 3.B). Het gaat om de programma- en uitvoeringskosten, inclusief de directe personeelskosten (medewerkers belast met uitvoering inclusief 1e-lijnsmanagement en beleidsontwikkeling) maar exclusief gemeentebrede overhead en kosten voor huisvesting. Hierbij zijn gemeenten erop gewezen om ook de uitgaven voor de prestatievelden 7 tot en met 9 op te nemen, evenals de uitgaven aan preventie jeugd, participatie, het loket, mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning. Desondanks is de vergelijkbaarheid van de gegevens in grafiek 3.B beperkt. Deze grafiek geeft mogelijk wel een indruk van hoe breed de gemeente de Wmo opvat. Wanneer het verschil tussen grafiek 3.A en 3.B in euro's per inwoner klein is kan geconcludeerd worden dat de gemeente in 2007 de Wmo smal opvatte. Het is bekend dat veel gemeenten zich in dit eerste Wmo-jaar hebben gericht op het op zich nemen van de nieuwe taak (uitvoering hulp bij het huishouden) en het opstellen van het Wmo-beleidsplan. In de toekomst verwachten we dat hier meer verschillen zullen ontstaan.

GRAFIEK 3A. BEGROTE WMO UITGAVEN voor IV3-POSTEN 620, 622, 630 en 652 (IN EURO PER INWONER) (vraag 5, uitvoering)

GRAFIEK 3B. TOTALE BEGROTE WMO UITGAVEN (IN EURO PER INWONER) (vraag 5, uitvoering)

Er kunnen meerdere oorzaken zijn voor verschillen in de relatieve uitgaven. Tijdens de kringbijeenkomsten komt in het 'verhaal achter de cijfers' aan de orde in hoeverre de geconstateerde verschillen het gevolg zijn van andere beleidskeuzes, of vooral te wijten zijn aan andere registratiewijzen.

PARTICIPATIE

Het uiteindelijk beoogd maatschappelijk effect van de Wmo is participatie van alle burgers. Vooralsnog is er geen brede overeenstemming over de manier waarop de participatie meetbaar gemaakt zou kunnen worden. Dit effectgegeven hopen we later in de benchmark Wmo op te kunnen nemen.

Het begrip participatie geldt ook voor de beleidskeuzes en de uitvoering van de Wmo zelf. Gemeenten worden geacht hierbij hun ingezetenen te betrekken.

PARTICIPATIE Wmo-BELEID

Tabel 3.2 laat zien of de gemeente de ingezetenen per prestatieveld betreft bij de totstandkoming van het Wmo-beleid. Het begrip 'ingezetenen' kan hier slaan op burgers (individuele burgers of verenigde burgers) of op intermediairs (vertegenwoordigers van groepen kwetsbare burgers). Niet bedoeld worden leveranciers van Wmo-producten en diensten. Bij het lezen van tabel 3.2 is het relevant om te weten welke gemeenten 'centrumgemeente' zijn (zie tabel 2.1). Deze gemeenten hebben al langer ervaring met de doelgroepen van de prestatievelden 7 tot en met 9. In kleine gemeenten is het betrekken van deze doelgroepen doorgaans minder aan de orde. In de tabel wordt een indruk van de mate van betrekken gegeven middels de frequentie van het contact tussen gemeente en doelgroepen. De antwoordmogelijkheden zijn 'vaak', 'geregeld', 'nauwelijks' en 'niet'. 'Vaak' betekent 4 maal per jaar of meer direct contact tussen gemeente en doelgroep; 'geregeld' is 2 tot 3 maal per jaar contact, 'nauwelijks' is 1 of minder keren per jaar contact (maar niet nooit) en 'niet' is nooit (de doelgroep wordt door de gemeente niet betrokken bij de totstandkoming van het Wmo-beleid).

TABEL 3.2 PARTICIPATIE WMO-BELEID (vraag 3, organisatie)

Deelnemers	Prestatieveld 1	Prestatieveld 2	Prestatieveld 3	Prestatieveld 4	Prestatieveld 5	Prestatieveld 6	Prestatieveld 7	Prestatieveld 8	Prestatieveld 9
Almere	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●
Amersfoort	●●●		●●	●	●●	●●	●●	●●	●●
Apeldoorn	●●	●●	●●	●●	●●●	●●	●●	●●	●●
Barneveld	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●
Deventer	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●	●●
Emmen	●●●	●●	●●	●●	●	●●	●	●	●
Epe	●●	●●●	●●●	●	●●	●●			
Ermelo	●●	●	●●	●	●	●	●	●	●
Harderwijk	●●	●●	●●●	●●	●●●	●●●	●	●	●
Leeuwarden	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●	●●	●●
Woudenberg	●	●	●●	●●	●●	●●			
Zwolle	●●●	●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●	●	●
Benchmark (N=147)									
Vaak	17,9%	9,7%	24,0%	16,3%	25,7%	28,4%	3,5%	3,4%	3,4%
Geregeld	70,3%	52,4%	69,2%	64,6%	60,1%	63,5%	22,2%	26,0%	22,1%
Nauwelijks	10,3%	31,0%	6,2%	17,7%	13,5%	8,1%	47,2%	46,6%	42,1%
Niet	1,4%	6,9%	0,7%	1,4%	0,7%		27,1%	24,0%	32,4%

LEGENDA: ●●●=VAAK; ●●=GEREGELD; ●=NAUWELIJKS; OPEN VELD=NIET; --=ONBEKEND.

Behalve inzicht in de vraag of gemeenten direct contact hebben met de doelgroep (of vertegenwoordigers daarvan) is het ook interessant om te kijken naar de manier waarop dit contact, oftewel de participatie, georganiseerd is. De term 'direct contact' wordt hier gebruikt enkel om duidelijk te maken dat (tevredenheid)onderzoek onder de doelgroep hier niet onder valt.

PARTICIPATIE METHODE

TABEL 3.3 PARTICIPATIE METHODE (vraag 4, organisatie)

Deelnemers	Overleg Wmo Raad	Overleg Deelraden	Overleg Wijkraden	Consuleren Panel
Almere	••	••	•	••
Amersfoort	•••	•••	••	
Apeldoorn	•••	••	••	•
Barneveld	••	••	••	•
Deventer	••	•	•	
Emmen	•••	••	••	•
Epe	••	••	••	•
Ermelo	••	••	••	••
Harderwijk	•••	••	••	•
Leeuwarden	•••	•••	•••	•••
Woudenberg		••		•
Zwolle	•••	•••	•••	••
Benchmark (N=147)				
Vaak	52,7%	26,0%	17,0%	1,4%
Geregeld	33,6%	59,6%	44,9%	25,9%
Nauwelijks	1,4%	11,6%	19,7%	27,9%
Niet	12,3%	2,7%	18,4%	44,9%

LEGENDA: •••=VAAK; ••=GEREGELD; •=NAUWELIJKS; OPEN VELD=NIET; -=ONBEKEND.

Tabellen 3.2 en 3.3 kunnen met elkaar in verband gebracht worden om per prestatieveld een compleet beeld tot stand te brengen.

4 KEUZES EN PRESTATIES OP DE PRESTATIEVELDEN

In dit hoofdstuk wordt per prestatieveld zichtbaar gemaakt waar de gemeente staat ten opzichte van de andere gemeenten in de kring en ten opzichte van de gehele benchmark.

4.1 LEEFBAARHEID EN SOCIALE SAMENHANG (PRESTATIEVELD 1)

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten', is ruim en breed geformuleerd. De gemeente heeft hier dan ook een grote vrijheid om lokaal invulling te geven en prioriteiten te stellen. De verschillen in behoeften variëren immers tussen gemeenten, onder meer vanwege bevolkingssamenstelling en lokale tradities. Er zijn bovendien vele manieren waarop gemeenten de sociale samenhang kunnen bevorderen. Zorgen voor aantrekkelijke plekken waar burgers elkaar kunnen ontmoeten is daar een voorbeeld van. Een wijkcentrum waar verschillende zorg- en welzijnsfuncties worden gecombineerd, maakt het mogelijk dat verschillende groepen elkaar regelmatig tegenkomen. Ook sport kan een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de doelstellingen op dit beleidsterrein en door de gemeente bevorderd en ondersteund worden.

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt ook andere sectoren als wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie. In deze paragraaf laten we daarom een aantal relevante indicatoren zien die de keuzes en inspanningen in uw gemeente vergelijken met die in andere gemeenten.

ACTIVITEITEN SOCIALE KLIMAAT EN LEEFBAARHEID

In tabel 4.1 wordt weergegeven welke activiteiten de gemeenten inzetten om het sociale klimaat en de leefbaarheid te bevorderen. Hierbij geldt niet 'hoe meer hoe beter', een waarde-oordeel op basis van deze tabel is niet mogelijk. In gemeenten met een rijk verenigingsleven, of waar veel particulier initiatief is, hoeft de gemeente vaak nauwelijks activiteiten te ondernemen. Daarom is ook de antwoordcategorie 'Niet van toepassing' ('Nvt') opgenomen. Hiermee kan aangegeven worden dat de gemeente de desbetreffende activiteit niet zelf onderneemt omdat deze al door particulier initiatief (bijvoorbeeld verenigingen) wordt uitgevoerd. Eerst geven we een toelichting op enkele van de in de kolommen weergegeven activiteiten. 'Bevorderen Burgerparticipatie' betreft het bevorderen van deelname van burgers aan lokale activiteiten in wijk of buurt. Bij 'Stimuleren eigen initiatief' kan gedacht worden aan schoonmaakacties, buurtbarbecues, opknappen van de buurt of buurtvader projecten. 'Burgerplatforms' slaat op het stimuleren van wijk en dorpsraden. Bij 'netwerkvorming' kan gedacht worden aan het bevorderen van lokale netwerken voor gehandicapten, jongeren, ouderen, maatjesprojecten en huisbezoekprojecten. Bij 'buurtinformatie en buurtvoorlichting' kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een meldpunt overlast. 'Buurtbemiddeling' betreft bemiddelen bij conflicten in wijk of buurt. Bij 'buurtbeheer' kan gedacht worden aan het beheer of de inrichting van de woonomgeving, zoals hangplekken, multifunctionele accommodaties, of drempelvrij maken van de woonomgeving. Bij 'buurttoezicht' kan gedacht worden aan stadswachten en toezichthouders. 'Gedragscodes' wil zeggen dat de gemeente bevordert dat bewoners zelf wijkgedragscodes ontwikkelen. Tenslotte wordt met 'buurtcontact' bedoeld dat de gemeente buurt- en straatcontactactiviteiten bevordert.

TABEL 4.1 ACTIVITEITEN SOCIALE KLIMAAT EN LEEFBAARHEID (vraag 6, organisatie)

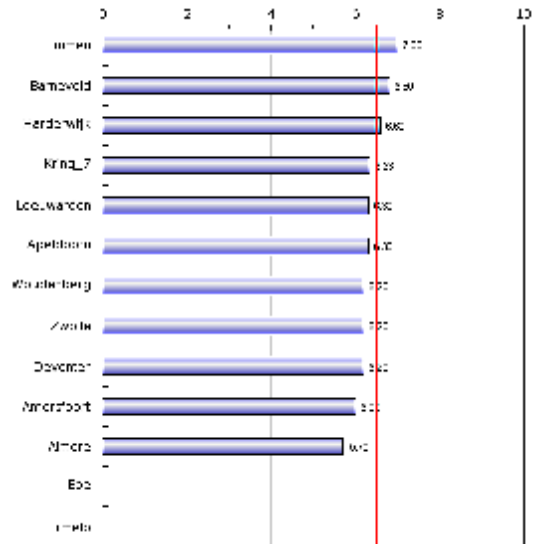
Deelnemers	Bevorderen Burgerparticipatie	Stimuleren Eigen Initiatief	Bevorderen Burgerplatforms	Bevorderen Netwerkvorming	Buurt Voorlichting	Buurt bemiddeling	Bevorderen Buurtbeheer	Bevorderen Gedragscodes	Bevorderen Buurtcontact
Almere	•	•	•	•	•	•	•	□	•
Amersfoort	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Apeldoorn	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Barneveld	•		•		•	•	•		
Deventer	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Emmen	•	•	•	•	•	•	•		•
Epe	•	•		•	•	□			
Ermelo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Harderwijk	•	•		•	•	•	•	•	•
Leeuwarden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Woudenberg	•			•			•		•
Zwolle	•	•	•	•	□	•	•		□
Benchmark (N=108)									
Ja	94,4%	89,8%	75,0%	75,7%	84,0%	47,7%	62,9%	27,1%	78,5%
Nee	3,7%	6,5%	21,3%	18,7%	9,4%	42,1%	31,4%	61,7%	15,0%
N.v.t.	1,9%	3,7%	3,7%	5,6%	6,6%	10,3%	5,7%	11,2%	6,5%

LEGENDA: •=JA; OPEN VELD=NEE; □ =NIET VAN TOEPASSING; -=ONBEKEND.

TEVREDENHEID SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID

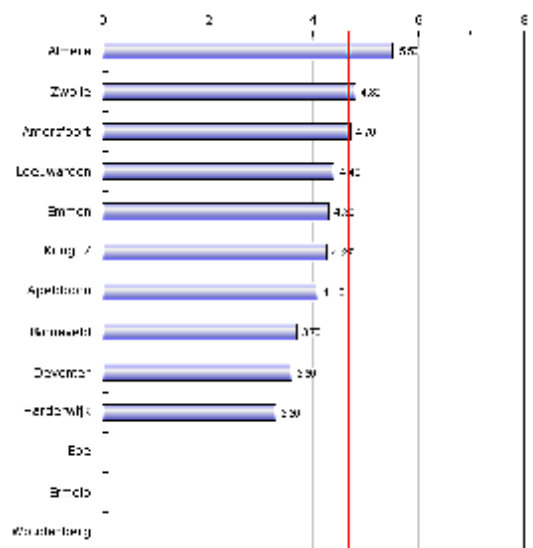
De effecten op prestatieveld 1 zijn meetbaar in een tweetal indicatoren: Sociale kwaliteit van de woonomgeving en Fysieke kwaliteit van de woonomgeving. Deze indicatoren zijn beschikbaar in gemeenten die hebben deelgenomen aan het Leefbaarheid en Veiligheid onderzoek (L&V), of middels een ander onderzoek (bijvoorbeeld het Burger Tevredenheid Onderzoek van SGB0, of een eigen onderzoek dat exact dezelfde vraagstelling als het L&V heeft gehanteerd en representatief is voor de bevolking van de gemeente). In de grafieken 4.1 en 4.2 zijn de beschikbare scores weergegeven. Op gemeenteniveau is het relevant om de ontwikkeling van de score in de loop van de tijd te volgen. Vaak worden deze indicatoren ook gebruikt om SMART-doelen te formuleren op prestatieveld 1. Op basis van de scores op sociale en fysieke kwaliteit kan geen volledig en verantwoord beeld van de leefbaarheid in de gemeente worden gegeven. Maar het biedt in ieder geval enig inzicht en houvast op het moeilijk grijpbare prestatieveld 1.

GRAFIEK 4.1 SOCIALE KWALITEIT (vraag 7.a, effect)

Met de sociale kwaliteit van de woonomgeving wordt bedoeld de sociale cohesie of de sociale samenhang. Het rapportcijfer (1=slecht; 10=goed) is opgebouwd uit de volgende onderdelen: 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks'; 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'; 'ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid'; 'ik voel mij thuis bij de mensen in deze buurt'. Hoe hoger de score, des te hoger wordt de sociale kwaliteit gewaardeerd.

GRAFIEK 4.2 FYSIEKE KWALITEIT OMGEVING (vraag 7.b, effect)

De fysieke kwaliteit van de woonomgeving meet onder andere de mate van 'verloedering'. Hoe lager de score, hoe beter. Het cijfer is opgebouwd uit de gemiddelde score op de volgende onderdelen: 'bekladding van muren en/of gebouwen', 'graffiti', 'vernietiging van telefooncellen, bus- of tramhokjes', 'rommel' (op straat), 'hondenpoep' (op straat), 'vandalisme' en 'defecte openbare voorzieningen zoals straatverlichting, bushokjes en telefooncellen'. De score loopt van 0 (weinig voorkomend) tot 10 (vaak voorkomend).

4.2 PREVENTIEVE ONDERSTEUNING AAN OUDERS EN JEUGDIGEN (PRESTATIEVELD 2)

Het prestatieveld 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden' heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op in andere wetgeving, zoals de Wcpv en de Leerplichtwet, vastgelegde taken.

KETENAFSPRAKEN

Ketenafspraken tussen de gemeente en instellingen kunnen bijdragen aan een zogenaamde 'sluitende keten'. Indien hiervoor gekozen is kan het niveau waarop de afspraken gemaakt worden variëren. Afspraken op voorzieningenniveau wil zeggen dat er voor alle schakels in de keten voorzieningen zijn. Afspraken op cliëntniveau wil zeggen dat een klant pas wordt 'losgelaten' door een zorgverlener wanneer de volgende schakel in de keten hem/haar heeft overgenomen. Een combinatie van afspraken op voorzieningen- en op cliëntniveau is ook mogelijk.

TABEL 4.2 KETENAFSPRAKEN PREVENTIEVE ONDERSTEUNING JEUGD (vraag 8, organisatie)

Deelnemers	Voorzieningen-niveau	Clientniveau
Almere	•	•
Amersfoort	•	•
Apeldoorn	•	
Barneveld	•	•
Deventer	•	•
Emmen	•	
Epe	•	•
Ermelo		
Harderwijk		
Leeuwarden	•	•
Woudenberg	•	
Zwolle	•	•
Benchmark (N=147)	75,5%	71,4%

LEGENDA: ●=JA ; OPEN VELD=NEE; –=ONBEKEND.

Het weergeven van het al dan niet hebben van ketenafspraken en op welk niveau geeft maar een heel beperkte weergave van de manier waarop de gemeente het preventieve jeugdbeleid georganiseerd heeft. Andere relevante aspecten zijn het aantal organisaties en instellingen waarmee afspraken zijn gemaakt, of er een 'Centrum voor Jeugd en Gezin' aanwezig is in de gemeente en de uitvoering die aan de gemaakte afspraken gegeven wordt. Deels komt dit terug in de volgende tabel, bijvoorbeeld het 'Zorg Advies Team', een samenwerkingsverband van uitvoerende partijen. In de module Jeugd van de benchmark wordt het preventief jeugdbeleid in meer detail in kaart gebracht.

FACILITEITEN OPVOEDONDERSTEUNING

In tabel 4.3 wordt getoond welke faciliteiten in de gemeente beschikbaar zijn op het terrein van opvoedondersteuning. Bij een 'fysieke plek voor opvoedondersteuning' kan gedacht worden aan een opvoedsteunpunt, opvoedwinkel of een centrum voor jeugd en gezin. Individuele begeleiding betreft zowel gespecialiseerde gezinsverzorging voor huishoudens met psychosociale of pedagogische thuishulp, als gezinsbegeleiding voor ouders met kinderen met een handicap of ontwikkelings- en gedragsproblemen. Een 'Zorg Advies Team' is een samenwerkingsverband van uitvoerende partijen.

TABEL 4.3 FACILITEITEN OPVOEDONDERSTEUNING (vraag 9, organisatie)

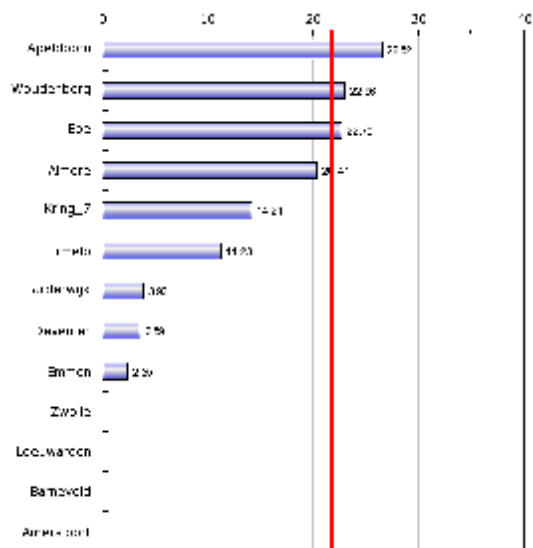
Deelnemers	Voorlichting	Fysieke Plek Opvoedondersteuning	Opvoedtelefoon Digitale Opvoedondersteuning	Opvoedcursus	Individuele Begeleiding	School Jeugd Gezins Maatschappelijk Werk	Kinder Jongeren Werk	Zorg Advies Teams	Zorgcoördinatie	Anders
Almere	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Amersfoort	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Apeldoorn	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Barneveld	•				•	•	•	•	•	
Deventer	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Emmen	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Epe	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Ermelo	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Harderwijk	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Leeuwarden	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Woudenberg	•	•	•	•	•		•	•		•
Zwolle	•	•	•	•	•	•	•	•	•	-
Benchmark (N=147)	97,9%	90,3%	58,7%	92,5%	98,6%	97,3%	98,6%	90,4%	90,4%	37,0%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

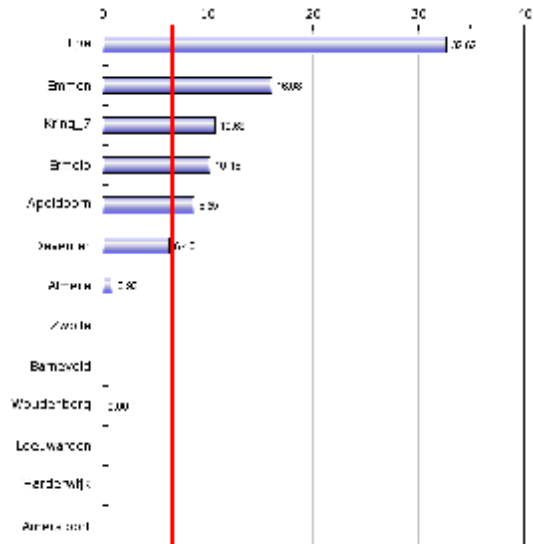
GEBRUIK OPVOEDONDERSTEUNING

In de grafieken 4.3.1 tot en met 4.3.3 is het aantal vragen, het aantal deelnemers aan cursussen en het aantal gezinnen met individuele trajecten per 1000 kinderen van 0 tot 20 jaar weergegeven. Dit zegt iets over het bereik van de geboden ondersteuning. Om deze prestaties goed te kunnen beoordelen is echter meer informatie nodig. Denk aan een tevredenheidoordeel van de doelgroep, of aan een onderzoek naar het verband tussen uitval en gebruik van opvoedondersteuning. Met andere woorden: weinig vragen of deelnemers hoeft niet slecht te zijn, misschien is de behoefte aan dergelijke ondersteuning laag. Een ander punt dat belangrijk is om te melden is dat de gemeente niet altijd beschikt over de informatie over het gebruik van opvoedondersteuning. Verwacht mag worden dat de gemeente over het verkrijgen van deze informatie wel afspraken kan maken met partners als de GGD of thuiszorgaanbieders. Daarnaast zijn er particuliere aanbieders van opvoedondersteuning, zoals bijvoorbeeld cursussen georganiseerd door kinderopvangorganisaties. Hierover zal de gemeente doorgaans geen informatie kunnen verkrijgen. Onderstaande grafieken geven de aantallen voor het jaar 2006.

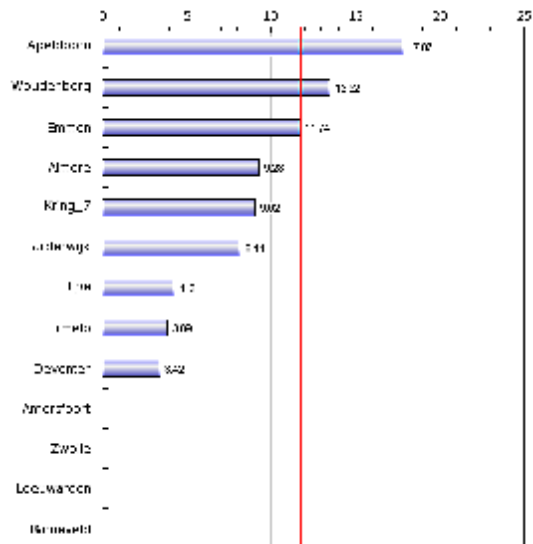
GRAFIEK 4.3.1 GEBRUIK OPVOEDONDERSTEUNING, aantal vragen opvoedondersteuning (per 1000 kinderen 0-20) (vraag 12.1, uitvoering)

GRAFIEK 4.3.2 GEBRUIK OPVOEDONDERSTEUNING, aantal deelnemers cursussen (per 1000 kinderen 0-20) (vraag 12.2, uitvoering)

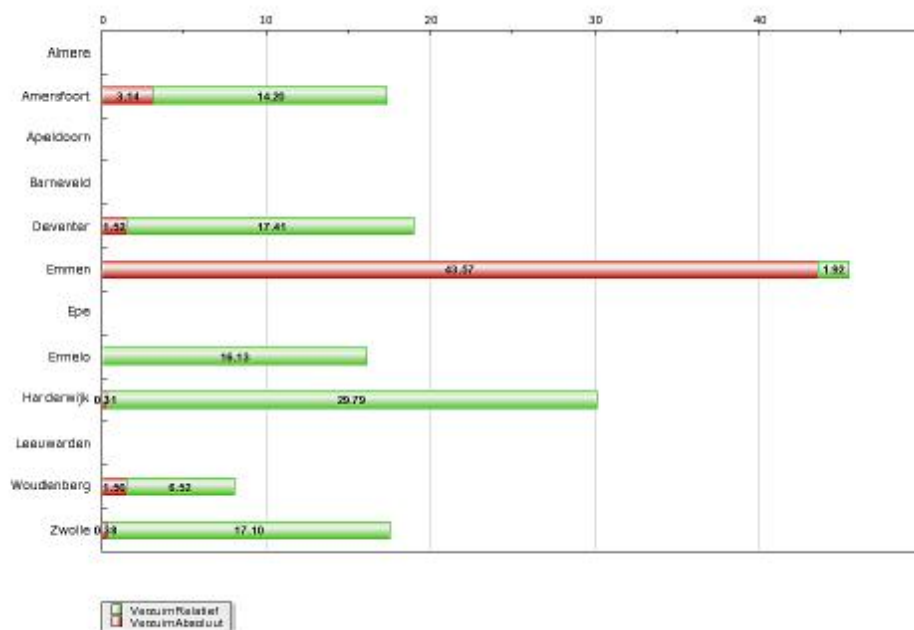
GRAFIEK 4.3.3 GEBRUIK OPVOEDONDERSTEUNING, aantal gezinnen met individuele begeleiding (per 1000 kinderen 0-20) (vraag 12.3, uitvoering)

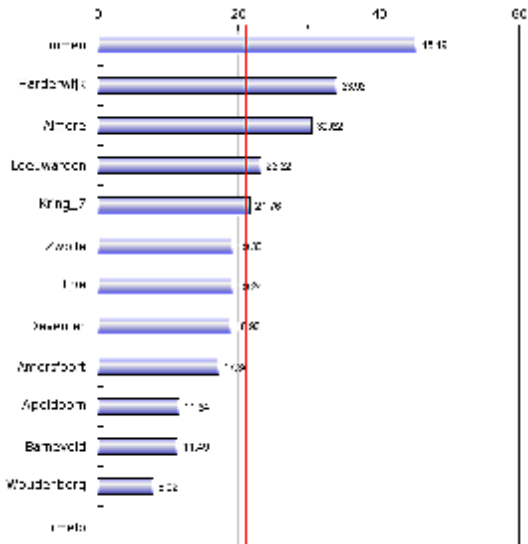
ACTIEF VERZUIMBELEID?

Een actief verzuimbeleid kan bijdragen aan een effectief preventief jeugdbeleid. Het verzuimbeleid kan worden beoordeeld aan de hand van (de ontwikkeling van) het aantal verzuimmeldingen en de mate waarin de gemeente actie onderneemt op verzuimmeldingen. Het aantal meldingen zoals in dit rapport weergegeven is gebaseerd op de verplichte rapportage van gemeenten aan OCW, onder de noemer 'Ongeoorloofd verzuim' en is ook in het 'Jaarverslag Leerplicht' terug te vinden. Om de gegevens vergelijkbaar te maken wordt het aantal meldingen per 1000 leerplichtige leerlingen (5-17 jaar) weergegeven. In grafiek 4.4.1B is weergegeven wat het totaal aantal verzuimmeldingen is (in het meest recente afgesloten schooljaar, per 1000 leerplichtige kinderen in de gemeente). Het totale verzuim bestaat uit absoluut verzuim en relatief verzuim. Bij absoluut verzuim is de leerling niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling, bij relatief verzuim is de leerling wel ingeschreven maar langdurig of veelvuldig ongeoorloofd afwezig. De uitsplitsing in deze typen verzuim is weergegeven in grafiek 4.4.1.A, voor zover de gemeente deze gegevens kon leveren.

GRAFIEK 4.4.1.A VERZUIMMELDINGEN ABSOLUUT EN RELATIEF (per 1000 leerplichtige leerlingen) (vraag 10, uitvoering)

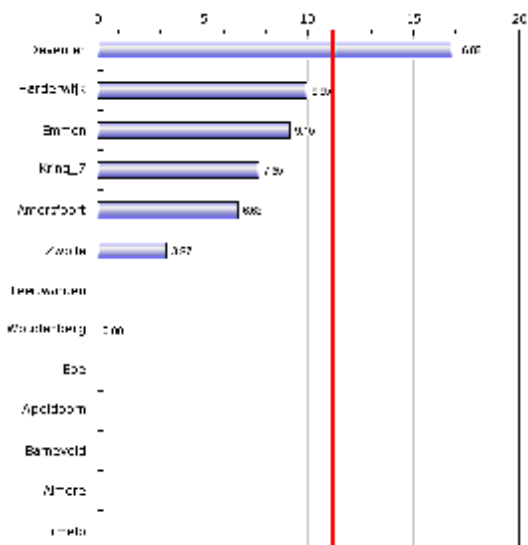

GRAFIEK 4.4.1.B VERZUIMMELDINGEN (per 1000 leerplichtige leerlingen) (vraag 10, uitvoering)

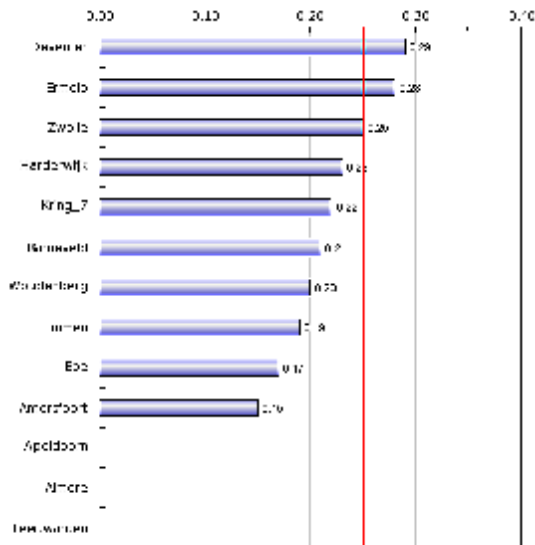
Acties die de gemeente onderneemt worden ook wel ‘interventies’ genoemd. Het begrip ‘interventie’ blijkt echter verschillend gehanteerd te worden, en dit veroorzaakt problemen om de juiste informatie uit de registraties te halen. Vandaar dat in grafiek 4.4.2.A enkel het aantal processen verbaal per 100 verzuimmeldingen is opgenomen. Dit gegeven is beschikbaar vanuit de verplichte rapportage aan OCW (‘Verslag ex.artikel 25, lid 2 Leerplichtwet 1969’). Omwille van de vergelijkbaarheid is gekozen voor het aantal PV’s als indicator voor het verzuimbeleid. Nadeel van het aantal PV’s is enerzijds dat andere interventies (die mogelijk effectiever zijn) niet gemeten worden, en anderzijds dat gemeenten die (nog) geen buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) op Leerplicht hebben minder PV’s zullen opmaken.

GRAFIEK 4.4.2A AANTAL PROCESSEN VERBAAL VERZUIM PER 100 MELDINGEN (vraag 11, uitvoering)

Het aantal leerplichtambtenaren, in verhouding tot de gemeentekenmerken, kan ook een indicator zijn van de mate waarin een actief verzuimbeleid wordt gevoerd. Bovendien kan het aantal FTE een verklaring vormen voor een relatief laag aantal meldingen. Vergelijk de uitkomsten van onderstaande grafiek dus met die in grafiek 4.4.1A en 4.4.1B.

GRAFIEK 4.4.2B AANTAL FTE LEERPlicht per 1000 leerplichtige leerlingen (vraag 11, organisatie)

4.3 HET GEVEN VAN INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING (PRESTATIEVELD 3)

Dit prestatievelde, het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning, kan zowel een algemene als een individuele component hebben. Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Onder 'cliëntondersteuning' wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Het kan informatie en advies, maar vooral ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen omvatten. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen.

DIENSTEN IN HET LOKET

Gemeenten zijn verplicht informatie, advies en cliëntondersteuning te bieden. Dit gebeurt meestal via het gemeentelijk Wmo-loket (of Zorgloket). Het is mogelijk dat er in een gemeente verschillende informatiepunten of loketten beschikbaar zijn waar klanten terecht kunnen voor Wmo-diensten. Daarnaast kan de gemeente ervoor kiezen ook andere diensten aan te bieden via het loket. In sommige gemeenten kunnen inwoners voor Wmo-diensten terecht bij de dienst Publiekszaken. Dan zijn de diensten in deze 'front-office' vaak beperkt tot 'informatie', 'advies' en 'doorverwijzen'. De andere diensten zijn dan vaak beschikbaar in de 'back-office', bijvoorbeeld middels een afspraak met een Wmo-consulent. Met 'het gemeentelijk loket / informatiepunt' wordt de 'front-office' waar de klant zo binnen kan lopen bedoeld. Dit neemt niet weg dat veel Wmo-dienstverlening via andere kanalen plaatsvindt, vooral telefonisch en mogelijk ook via internet (gemeentelijke website).

In tabel 4.4 wordt getoond welke Wmo-diensten in de front-office beschikbaar zijn.

TABEL 4.4 Wmo-DIENSTEN VIA GEMEENTELIJK LOKET/INFORMATIEPUNT (vraag 13, beleid)

Deelnemers	Informatie	Advies	Clientondersteuning	Bemiddeling	Doorverwijzing	Aanvragen	Besluitvorming	Andere Diensten
Almere	•	•	•		•	•	•	•
Amersfoort	•	•			•	•		
Apeldoorn	•	•		•	•	•	•	•
Barneveld	•	•	•		•	•	•	
Deventer	•	•		•	•	•	•	•
Emmen	•	•	•	•	•	•	•	
Epe	•	•	•	•	•	•		•
Ermelo	•	•	•	•	•	•	•	
Harderwijk	•	•	•	•	•	•	•	
Leeuwarden	•	•			•	•	•	•
Woudenberg	•	•	•	•	•	•	•	
Zwolle	•	•			•	•		
Benchmark (N=149)	100%	100%	85,2%	72,5%	99,3%	98,0%	52,7%	33,8%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; --=ONBEKEND.

FACILITEITEN CLIËNTONDERSTEUNING

In tabel 4.5 worden de cliëntondersteunings-faciliteiten weergegeven die via het loket beschikbaar zijn voor de inwoners van de gemeente. Over wat cliëntondersteuning precies inhoudt wordt in gemeenten verschillend gedacht. In tabel 4.5 is de operationalisering zoals het ministerie van VWS die in de *Handreiking Prestatiegegevens Wmo* heeft toegepast gebruikt. Veel gemeenten geven aan dat de geboden antwoordmogelijkheden niet goed aansluiten bij hun praktijk, en dat zij bijvoorbeeld ook het helpen bij het invullen van formulieren als aparte vorm van cliëntondersteuning zien.

TABEL 4.5 FACILITEITEN CLIËNTONDERSTEUNING (vraag 14, organisatie)

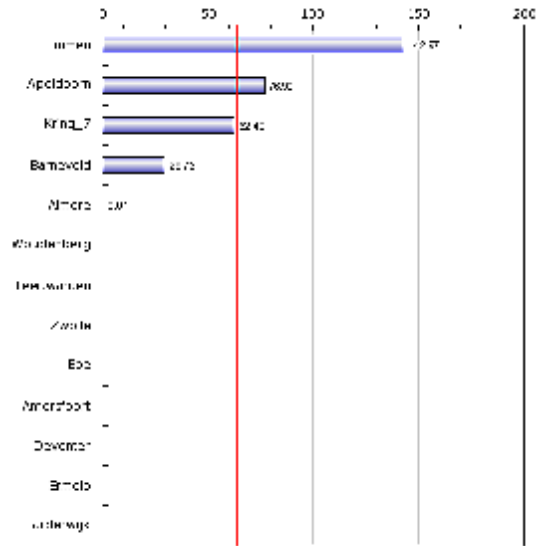
Deelnemers	Informatie	Vraagverheldering	Bemiddeling	Indicatie Orgaan	Ondersteunende Organisatie	Kortdurend	Crisis Ondersteuning	Monitoring	Hulp	Faciliteren	Voorlichting	Groep Ondersteuning	Anders
Almere	•	•		•	•				•				
Amersfoort	•	•		•	•	•	•		•	•	•		
Apeldoorn	•	•	•	•	•					•	•		
Barneveld	•	•		•	•	•			•				
Deventer	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Emmen	•	•	•	•	•			•	•				
Epe	•	•	•	•	•		•			•	•	•	
Ermelo	•	•	•		•				•				
Harderwijk	•	•		•	•				•		•		
Leeuwarden	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	
Woudenberg	•	•	•	•	•	•		•	•		•		
Zwolle	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•		
Benchmark (%) (N=149)	100	100	77,7	95,3	95,9	52,7	64,9	39,7	62,1	40,7	58,6	29,7	4,5

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

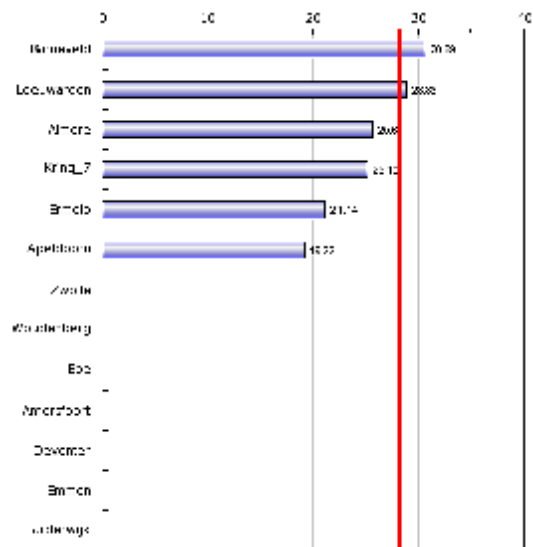
AANTALLEN (AAN)VRAGEN

In grafiek 4.5.1 wordt het totale aantal informatie- en adviesvragen bij het Wmo-loket (het aantal klantcontacten) per 1000 inwoners in de gemeente weergegeven. Grafiek 4.5.2 toont totale aantal aanvragen van voorzieningen per 1000 inwoners. Gemeenten die in 2006 nog niet over een Wmo-loket beschikten (danwel de registratie nog niet op orde hadden) konden geen informatie aanleveren voor grafiek 4.5.1. Grafiek 4.5.2 betreft ook het jaar 2006, daarom gaat het alleen om aanvragen van de individuele voorzieningen die de gemeenten in het kader van de Wvg verstrekten. Het is van belang om nogmaals te benadrukken dat in de grafieken 4.5.1 en 4.5.2 gegevens over het jaar 2006 worden getoond, terwijl de voorgaande tabellen 4.4 en 4.5 het jaar 2007 betreffen!

GRAFIEK 4.5.1 AANTAL INFORMATIE- EN ADVIESVRAGEN BIJ HET LOKET in 2006 (PER 1000 INWONERS) (vraag 15.a, uitvoering)

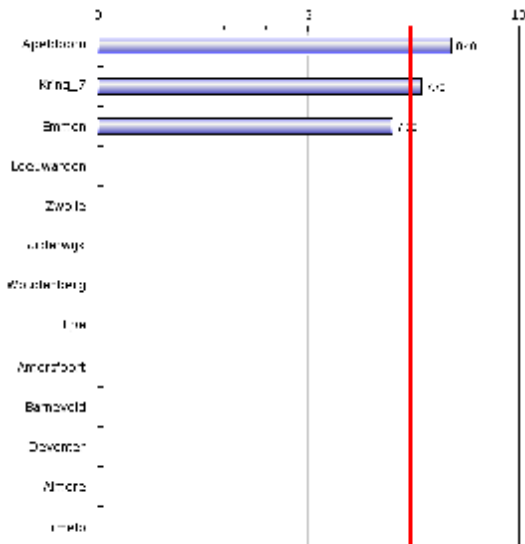
GRAFIEK 4.5.2 AANTAL AANVRAGEN VAN VOORZIENINGEN in 2006 (PER 1000 INWONERS) (vraag 15.b, uitvoering)

TEVREDENHEID INFORMATIE EN ADVIES

Voor die gemeenten die over het jaar 2006 of eerder beschikten over de resultaten van een tevredenheidsonderzoek over het loket is in grafiek 4.6 weergegeven wat het gemiddelde rapportcijfer was dat gebruikers van het loket gaven.

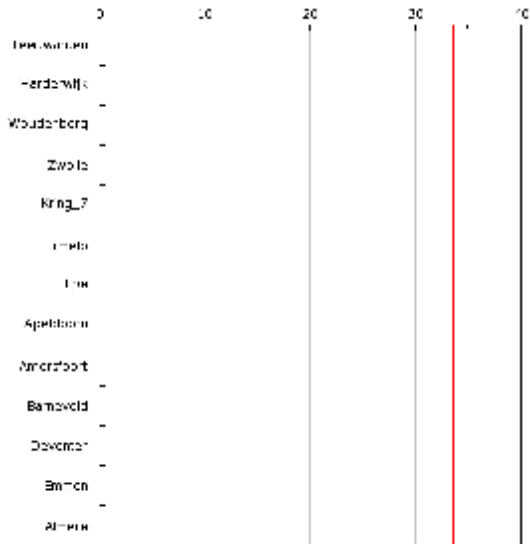
GRAFIEK 4.6 Rapportcijfer Tevredenheid Loket (Informatie en Advies) over 2006 of eerder (vraag 17, effect)

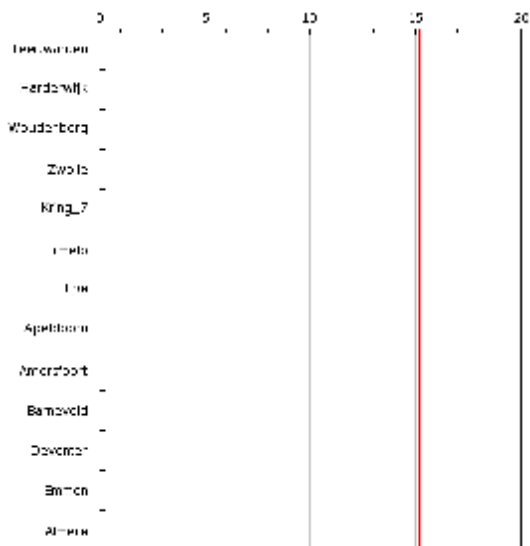
ONDERSTEUNEN CLIENTEN

In de grafieken 4.7A en 4.7B wordt weergegeven hoeveel cliënten in 2006 zijn ondersteund door de gemeente zelf respectievelijk door derden na doorverwijzing door de gemeente. Getoond wordt het aantal in 2006 ondersteunde cliënten per duizend inwoners van de gemeente. Niet alle gemeenten leverden cliëntondersteuning in 2006, en als zij het wel deden dan werd dit niet in alle gevallen zodanig geregistreerd dat de aantallen ondersteunde cliënten eenvoudig beschikbaar waren.

GRAFIEK 4.7A Aantal cliënten ondersteund door de gemeente zelf in 2006 (per 1.000 inwoners) (vraag 16, uitvoering)

GRAFIEK 4.7B Aantal cliënten ondersteund door derden na doorverwijzing door de gemeente in 2006 (per 1.000 inwoners) (vraag 16, uitvoering)

4.4 ONDERSTEUNING VAN MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS (PRESTATIEVELD 4)

Bij dit prestatievelde, het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers, zal het als regel gaan om algemene beleidsmaatregelen, minder vaak om individuele voorzieningen. Maar de Wmo biedt daartoe wel alle ruimte als de gemeente dat wenst te doen.

ONDERSTEUNING MANTELZORG

In tabel 4.6 is in de eerste kolom weergegeven of er een steunpunt mantelzorg is waar inwoners van de gemeente terecht kunnen. In de overige kolommen is zichtbaar welke ondersteuning en faciliteiten beschikbaar zijn voor mantelzorgers. Deze ondersteuning en faciliteiten kan worden geboden via een steunpunt, maar het kan ook dat de gemeente dit anders heeft georganiseerd.

TABEL 4.6 MANTELZORGONDERSTEUNING (vraag 19,20, organisatie)

Deelnemers	Steunpunt Mantelzorg	Respijtzorg Thuis	Respijtzorg Buitenshuis	Kinderopvang	Cursussen	Faciliteiten	Vrijstelling Sollicitatieplicht	Lotgenotencontact	Nazorg	Begeleiding	Ontspannings-activiteiten	Anders
Almere	•	•	•		•			•	•	•	•	-
Amersfoort	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•
Apeldoorn	•	•	•		•			•	•	•	•	-
Barneveld	•	•				•		•	•	•	•	
Deventer	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Emmen	•	•	•	•	•		•	-	•	•	•	-
Epe	•	•	•		•			•	•	•		-
Ermelo	•	•	•		•			•	•	•	•	-
Harderwijk	•	•	•	•	•	•		•		•	•	
Leeuwarden	•			•			•					•
Woudenberg	•				•				•	•	•	•
Zwolle	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	-
Benchmark (N=147)	95,9%	84,7%	74,1%	33,8%	85,9%	31,2%	46,1%	88,7%	73,2%	88,7%	80,3%	33,8%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

VRIJWILLIGERS

In tabel 4.7 is de ondersteuning die de gemeente biedt aan vrijwilligers weergegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwilligers in de zorg en overige vrijwilligers. In veel gemeenten is een vrijwilligerscentrale of een vrijwilligerssteunpunt waar vrijwilligers terecht kunnen voor ondersteuning. Maar de ondersteuning en faciliteiten voor vrijwilligers kunnen ook door de gemeente zelf worden georganiseerd.

TABEL 4.7 ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS (vraag 21, organisatie)

Deelnemers	Kinderopvang Vrijwilligers Zorg	Kinderopvang Overige Vrijwilligers	Deskundigheidsbevordering Vrijwilligers Zorg	Deskundigheidsbevordering Overige Vrijwilligers	Faciliteiten Vrijwilligers Zorg	Faciliteiten Overige Vrijwilligers	Vrijstelling Sollicitatieplicht Vrijwilligers Zorg	Vrijstelling Sollicitatieplicht Overige Vrijwilligers	Verzekering Vrijwilligers Zorg	Verzekering Overige Vrijwilligers	Prijzen Vrijwilligers Zorg	Prijzen Overige Vrijwilligers	Anders Vrijwilligers Zorg	Anders Overige Vrijwilligers
Almere			•	•			•		•	•		•		
Amersfoort			•	•					•	•	•	•	•	•
Apeldoorn			•	•	•	•					•	•	•	•
Barneveld									•	•		•		
Deventer			•	•					•	•	•	•		
Emmen			•	•										
Epe			•	•							•	•		
Ermelo			•	•							•	•		
Harderwijk			•	•							•	•	•	•
Leeuwarden	•	•	•	•					•	•	•	•		
Woudenberg			•	•					•	•				
Zwolle	-	-	-	•	-	-	-	-	-	-	•	•	-	-
Benchmark (%) (N=144)	8,5	6,3	76,2	80,6	7,1	6,4	20,6	18,3	43,4	47,6	59,0	71,5	26,3	24,4

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

4.5 BEVORDEREN DEELNAME KWETSBARE GROEPEN (PRESTATIEVELD 5)

Voluit gaat het hier om het 'bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en over het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.

In dit prestatieveld wordt bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin hoeft de maatregel dus niet bij uitsluiting gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het is wel belangrijk dat er bij het uitwerken van deze maatregelen nagedacht wordt over het gebruik door deze groepen, zodat niet achteraf blijkt dat zij bij het gebruik daarvan buiten de boot vallen. Het van te voren nadenken over de gebruiksmogelijkheden voor mensen met beperkingen noemen we 'inclusief beleid'. Wat betreft de deelname aan het maatschappelijk verkeer kan gedacht worden aan de toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten zoals leeszalen, het gemeentehuis, etc. De deelname van mensen met een beperking aan het maatschappelijk verkeer zal bevorderd worden als zij zich met hun rolstoel, of met welk hulpmiddel dan ook, gemakkelijk kunnen bewegen in hun woonomgeving, en toegang hebben tot alle openbare faciliteiten. Maar ook het organiseren van activiteiten met een sociaal-recreatief of sportief karakter zodat ook specifieke doelgroepen daaraan kunnen deelnemen, is een goed voorbeeld.

INTEGRAAL BELEID

In tabel 4.8 is weergegeven welke gemeenten in het beleid voor kwetsbare groepen ook andere onderdelen, zoals werk en inkomen en ruimtelijke ordening, betrekken (eerste kolom). Dit moet blijken uit door de raad vastgestelde documenten (gezamenlijke beleidsnota's, of onderlinge verwijzingen tussen Wmo-nota's en nota's van andere beleidsterreinen) of uit samenwerkingsovereenkomsten of convenanten waarin zowel de Wmo als de WWB/RO aan de orde komen.

VRAAG KWETSBARE GROEPEN

Welke collectieve voorzieningen zijn belangrijk voor kwetsbare groepen? De tabel laat zien welke gemeenten zich deze vraag hebben gesteld (laatste kolom tabel 4.8). Deze gemeenten beschikken over een document waarin de vraag vanuit kwetsbare groepen is geëxpliciteerd. Dat wil zeggen dat er per kwetsbare groep in beeld is gebracht welke collectieve voorzieningen relevant zijn, danwel dat per collectieve voorziening is aangegeven vanuit welke kwetsbare groepen er vraag naar is. Met collectieve voorzieningen worden voorzieningen bedoeld die voor iedereen toegankelijk zijn, zoals welzijnswerk of buurt opbouwwerk.

TABEL 4.8 INTEGRAAL BELEID EN VRAAGGERICHT (vraag 24,25, beleid, organisatie)

Deelnemers	Betrekken Andere Beleidsterreinen	Vraag Kwetsbaren In Beeld
Almere	•	
Amersfoort	•	
Apeldoorn	•	•
Barneveld	•	
Deventer		
Emmen	•	•
Epe		•
Ermelo	•	
Harderwijk		
Leeuwarden	•	
Woudenberg		
Zwolle	•	•
Benchmark (N=149)	76,5%	20,1%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

4.6 HET VERLENEN VAN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN (PRESTATIEVELD 6)

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vorm geven. Te denken valt aan het vervoer van gehandicapten door middel van taxibusjes waarop men een individueel beroep kan doen. Of men 'toegang' heeft tot een dergelijke voorziening hangt echter altijd af van de individuele kenmerken van de persoon met een beperking.

EIGEN BIJDRAGE-REGELING

In tabel 4.9A is weergegeven hoe het eigen bijdrage beleid in de gemeenten van de kring eruit ziet. In de kolommen staan de voorzieningen waarvoor een eigen bijdrage verschuldigd is in de gemeente. In tabel 4.9B wordt vervolgens per item (maximum bedrag, minimum inkomen, verhoging) getoond of de gemeente het Besluit maatschappelijke ondersteuning volgt of een 'ruimhartiger' beleid heeft. In het Besluit zijn de maximum bedragen €16,60 en €23,80 per vier weken bij minimale inkomens. De minimale inkomens volgens het Besluit bedragen €16.137, €14.162, €20.810 en € 19.837 (afhankelijk van samenstelling huishouden). Tot slot is de maximum verhoging van het nominale bedrag zoals in het Besluit maatschappelijke ondersteuning genoemd wordt gebaseerd op 15% van het meerinkomen ten opzichte van 120 procent van het sociaal minimum.

TABEL 4.9A EIGENBIJDRAGENBELEID, welke voorzieningen (vraag 27, beleid)

Deelnemers	Huishoudelijke Hulp	Roerende Zaken	Woonvoorziening	Vervoersvoorziening	Anders
Almere	•				
Amersfoort	•				•
Apeldoorn	•	•	•		
Barneveld	•	•	•	•	
Deventer	•	•	•	•	
Emmen	•				
Epe	•	•	•	•	
Ermelo	•	•	•	•	
Harderwijk	•	•	•	•	
Leeuwarden	•				
Woudenberg	•				
Zwolle	•				
Benchmark (N=147)	100%	34,0%	48,3%	30,6%	3,5%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; --ONBEKEND.

TABEL 4.9B EIGENBIJDRAGENBELEID, hoogte bedrag (vraag 28, beleid)

Deelnemers	Maximum Bijdrage	Minimum Inkomen	Verhoging Eigen Bijdrage
Almere	•	•	•
Amersfoort	•	•	•
Apeldoorn	•	•	•
Barneveld	•	•	-
Deventer	•	•	•
Emmen		-	-
Epe	•	•	•
Ermelo	•	•	•
Harderwijk	•	•	•
Leeuwarden		•	•
Woudenberg	•	•	•
Zwolle	•	•	•
Benchmark (N=146)	97,3%	97,0%	96,9%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

AFSTEMMING EN INTAKE

Voor ontvangers van de Wmo-dienst hulp bij het huishouden, die daarnaast gebruik maken van AWBZ-diensten (zoals persoonlijke verzorging) is het van belang om te weten of de gemeente de afstemming tussen de verschillende vormen van dienstverlening bevordert. Er is sprake van goede afstemming als er duidelijke afspraken gemaakt zijn die door alle partijen goed worden nageleefd en waardoor cliënten niet of nauwelijks klagen over de wijze waarop de huishoudelijke verzorging in relatie tot de AWBZ-dienstverlening georganiseerd is. Matige afstemming wil zeggen dat er onduidelijke afspraken zijn gemaakt, en/of de afspraken niet goed worden nageleefd. Redelijke afstemming zit daar tussenin.

Voor cliënten die twee of meer voorzieningen tegelijk willen aanvragen is de manier waarop de gemeente de intake georganiseerd heeft van belang. Wanneer de indicatiestelling bijvoorbeeld voor een deel is uitbesteed aan het CIZ en deels door de gemeente zelf wordt gedaan, kan het gebeuren dat een cliënt hetzelfde verhaal twee keer moet vertellen.

TABEL 4.10 AFSTEMMING EN INTAKE (vraag 29, 30, organisatie)

Deelnemers	CIZ	Aanbieders	Transferpunt Ziekenhuis	Zorgkantoor	Anders	Intake
Almere	●●●	●●●		●●●	●●●	●
Amersfoort	●●●	●●●	●●●		-	●
Apeldoorn	●●	●●	●●	●●	-	●
Barneveld	●●●	●●●	●●	●●		●
Deventer	●●	●●	●●	●●	●●	
Emmen	●●	●●		●●	-	
Epe	●●	●●	●●			●
Ermelo	-	●●	-	-	-	●
Harderwijk	●●	●●●	●●●	●		●
Leeuwarden	●●●	●●●	-	-	●●●	●
Woudenberg	●●●	●●●	●●●			●
Zwolle	●●	●●●	●●●	●●		●
Benchmark (N=145)						84,9% Ja 15,1% Nee
Goede afstemming	46,2%	52,1%	33,7%	16,8%	30,4%	
Redelijke afstemming	41,4%	41,1%	38,9%	38,9%	13,0%	
Matige afstemming	10,3%	4,8%	17,9%	21,1%		
Geen afstemming	2,1%	2,0%	9,5%	23,2%	56,5%	

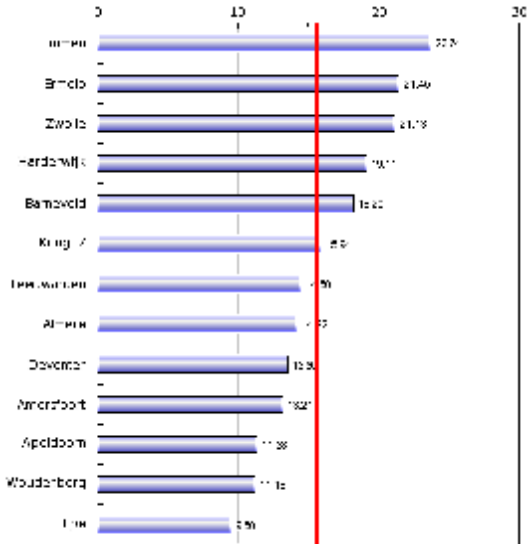
LEGENDA (CIZ T/M ANDERS): ●●●=GOEDE AFSTEMMING; ●●=REDELIJKE AFSTEMMING; ●=MATIGE AFSTEMMING; OPEN VELD=GEEN AFSTEMMING; -=ONBEKEND.

LEGENDA (INTAKE IN 1X): ●=JA; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

PGB-HOUDERS

Houders van een Persoonsgebonden budget (PGB) zijn cliënten die ervoor gekozen hebben om in plaats van een voorziening in natura van de gemeente een geldbedrag te ontvangen, waarmee ze zelf de geïndiceerde voorziening kunnen kopen. Dit betekent dat de gemeente mogelijk minder organisatie- en uitvoeringskosten heeft. Aan de andere kant kan een hoog aandeel PGB-houders de marktmacht van de gemeente negatief beïnvloeden, waardoor ze minder gunstige prijzen zou kunnen bedingen. In de meeste gemeenten bedraagt de PGB-vergoeding zo'n 75 à 80% van het naturabedrag. Er zijn echter ook gemeenten die aan PGB-houders hetzelfde bedrag uitkeren als ze voor de naturavoorziening kwijt waren geweest (100% PGB). In het kader van de Wmo is het relevant om de ontwikkeling van het aantal PGB-houders te monitoren. In 2006 gold voor de meeste gemeenten dat zij voor de (toen nog) Wvg-voorzieningen geen PGB verstrekten. Met ingang van 2007 zijn gemeenten verplicht om individuele voorzieningen ook in de vorm van een PGB aan te bieden (wel mogen gemeenten hieraan bepaalde voorwaarden stellen). Omdat in grafiek 4.10 de gegevens over het jaar 2006 worden getoond, beperken we ons tot het aandeel PGB-houders voor Hulp bij het huishouden in 2006. Deze informatie is gebaseerd op de CAK-gegevens van april 2007.

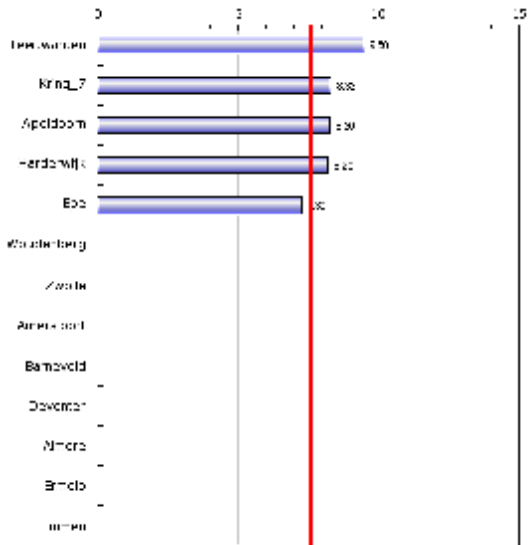
GRAFIEK 4.10 AANDEEL PGB-VERSTREKKINGEN - HULP BIJ HET HUISHOUDEN in 2006 (%PGB) (vraag 31, uitvoering)

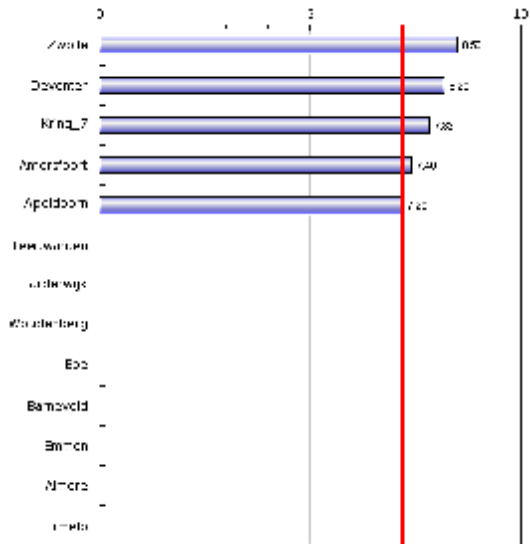
TEVREDENHEID CLIENTEN

In figuur 4.11A en 4.11B wordt weergegeven hoe tevreden de cliënten waren over de toegekende voorzieningen, uitgesplitst in hulp bij het huishouden en overige individuele voorzieningen. Niet alle gemeenten beschikken over metingen. Het gaat om tevredenheidonderzoek onder cliënten (bij voorkeur over 2006, maar ouder kan ook), waarbij naar een rapportcijfer is gevraagd (eventueel kunnen percentages tevreden/zeer tevreden omgerekend worden). Voor tevredenheid over hulp bij het huishouden is de 'Nulmeting hulp bij het huishouden' een geschikte bron, voor de overige individuele voorzieningen bijvoorbeeld een eerder uitgevoerde quick-scan Wvg.

GRAFIEK 4.11A TEVREDENHEID HULP BIJ HUISHOUDEN 2006 of eerder (vraag 32a, effect)

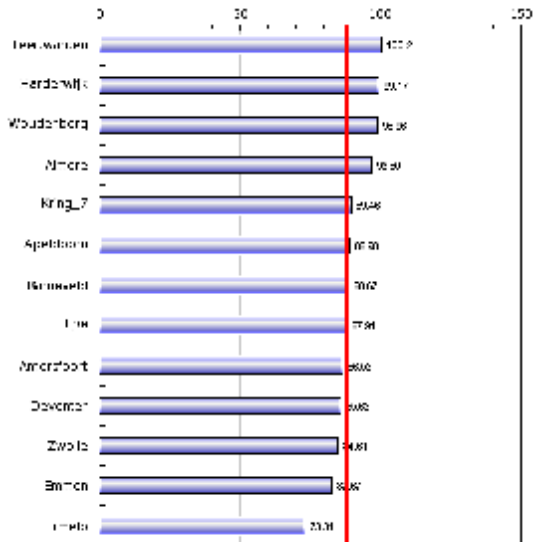
GRAFIEK 4.11B TEVREDENHEID OVERIGE INDIVIDUELE VOORZIENINGEN 2006 of eerder (vraag 32b, effect)

THUISWONENDE 75+-ERS

Thuiswonende 75+-ers zijn personen van 75 jaar en ouder die niet in een instelling verblijven. Een van de doelen van de Wmo is mensen te ondersteunen om langer zelfstandig te blijven wonen om het verblijf in een instelling tegen te gaan (of uit te stellen). Een gewenst effect is dus dat het aandeel thuiswonende 75+-ers in elke gemeente in de loop van de tijd toeneemt. De vergelijking tussen opeenvolgende jaren op gemeenteniveau is in dit geval relevanter dan de vergelijking tussen de gemeenten in de kring. Niettemin kan een gemeente die relatief slecht scoort op deze effectindicator nagaan of hiervoor een plausibele verklaring is, of dat hier nog winst te boeken valt. In grafiek 4.12 is het aandeel thuiswonende 75+-ers weergegeven, dit is het aantal 75+-ers in de gemeente dat niet in een instelling woont, gedeeld door het totale aantal 75+-ers.

GRAFIEK 4.12 AANDEEL THUISWONENDE 75+-ERS ten opzichte van ALLE 75+-ers (vraag 33, effect)

4.7 HET BIEDEN VAN MAATSCHAPPELIJKE OPVANG, WAARONDER VROUWENOPVANG (PRESTATIEVELD 7)

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Onder vrouwenopvang wordt begrepen het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld.

PREVENTIE-ACTIVITEITEN HUISELIJK GEWELD

Alle gemeenten hebben zelfstandig de taak om huiselijk geweld zoveel mogelijk te voorkomen en te zorgen voor goede opvangmogelijkheden voor slachtoffers. Welke activiteiten hebben de gemeenten in de kring daartoe ondernomen? Telkens wordt eerst weergegeven welke activiteiten de gemeente *zelf* neemt, en welke activiteiten *op regioniveau* (meestal gecoördineerd vanuit de centrumgemeente) worden ondernomen. Deze vraag over de preventieactiviteiten is vrij laat in het jaar nog aangepast, dit heeft tot gevolg dat met name de gemeentelijke activiteiten voor een aantal gemeenten rooskleuriger worden weergegeven dan in werkelijkheid het geval is. Een voorbeeld: voor gemeente X vindt het casusoverleg alleen op regioniveau plaats, terwijl in tabel 4.11a wordt getoond dat dit ook op gemeenteniveau het geval is. Voor aanlevering van deze gegevens aan VWS wordt de gemeenten nog de gelegenheid geboden om dit te corrigeren.

SPREIDING VOORZIENINGEN

Als er geen spreiding van voorzieningen is (laatste kolom tabel 4.11b) betekent dit doorgaans dat de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang alleen mogelijk is in de centrumgemeente, ook wanneer de betreffende persoon afkomstig is uit een van de omliggende gemeenten in de regio. Dit kan kostenvoordelen hebben, maar kan ook nadelig zijn voor een goede ondersteuning van bepaalde groepen. Daarom is het relevant deze indicator in beeld te brengen.

TABEL 4.11a PREVENTIE HUISELIJK GEWELD (vraag 35, organisatie)

Deelnemers	Gemeente stelt opvangvoorziening beschikbaar	Regio stelt opvangvoorziening beschikbaar	Ketensamenwerking op gemeente niveau	Ketensamenwerking op regioniveau	Casusoverleg op gemeenteniveau	Casusoverleg op regioniveau
Almere	•	-	•	-	•	-
Amersfoort	•	-	•	•	•	•
Apeldoorn	•	•	•	•		
Barneveld		•	•	•	•	•
Deventer		-	•	-	-	-
Emmen	•	-	•	-	•	-
Epe		•	•	•	•	•
Ermelo		•	•	•		-
Harderwijk		-	•	-	•	-
Leeuwarden	•	-	•	-	•	-
Woudenberg		•	•	•	•	•
Zwolle	•	•	•	•		
Benchmark (N=144)	47,9%	91,4%	76,6%	94,7%	55,6%	63,5%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

TABEL 4.11b SPREIDING VOORZIENINGEN EN PREVENTIE HUISELIJK GEWELD (vraag 34, beleid, vraag 35, organisatie)

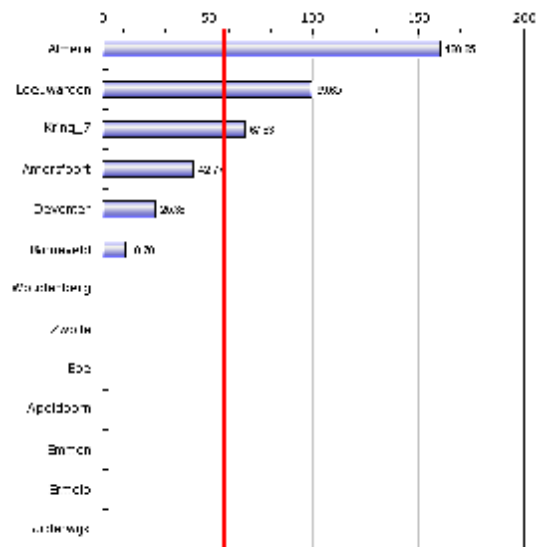
Deelnemers	Inzet Casemanagers vanuit de gemeente	Inzet Casemanagers vanuit de regio	Steunpunt huiselijk geweld van de gemeente	Steunpunt huiselijk geweld van de regio	Voorlichting ter preventie op gemeente-initiatief	Voorlichting ter preventie op regio-initiatief	Andere activiteiten door gemeente	Andere activiteiten door regio	Spreading van regiovoorzieningen
Almere		-	•	-	•	-		-	•
Amersfoort			•	•	•	•	•	•	•
Apeldoorn			•	•	•	•			•
Barneveld	•	-	•	•	•	•			•
Deventer	•	-	•	-	•	-		-	•
Emmen	•	-	•	-	•	-		-	
Epe	•	•		•		•			
Ermelo				•	•	•			•
Harderwijk	•	-		-	•	-		-	•
Leeuwarden	•	-	•	-	•	-		-	•
Woudenberg		•	•	•	•	•	•	-	•
Zwolle			•	•	•	•	•	•	•
Benchmark (N=145)	35,4%	51,2%	57,2%	96,7%	75,2%	94,5%	18,8%	30,2%	74,0%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

MELDINGEN HUISELIJK GEWELD

In grafiek 4.13 is het aantal meldingen Huiselijk geweld per 10.000 inwoners weergegeven. Uiteraard is het 'hoe lager hoe beter', maar voor de komende jaren worden stijgingen van de aantallen verwacht, simpelweg omdat er door meer aandacht meer huiselijk geweld geregistreerd zal worden (registratie-effect). De meldingen zijn bekend via het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) en/of de politie.

GRAFIEK 4.13 MELDINGEN HUISELIJK GEWELD (PER 10.000 INWONERS) (vraag 36, uitvoering)

In tabel 4.12 is weergegeven of er al dan niet sprake is van plaatstekorten voor Maatschappelijke Opvang en/of Vrouwen Opvang.

TABEL 4.12 Plaatstekorten MO en VO (vraag 38, effect)

Deelnemers	Maatschappelijke Opvang	Vrouwenopvang
Almere	☐	●
Amersfoort	☐	☐
Apeldoorn	●	●
Barneveld	☐	☐
Deventer	☐	-
Emmen	●	●
Epe	☐	☐
Ermelo	●	●
Harderwijk	☐	☐
Leeuwarden	☐	☐
Woudenberg	☐	☐
Zwolle	☐	☐
Benchmark (N=125)		
Voldoende plaatsen	27,2%	33,9%
Onvoldoende plaatsen	72,8%	66,1%

LEGENDA: ●=VOLDOENDE PLAATSEN; □=ONVOLDOENDE PLAATSEN; -=ONBEKEND.

4.8 HET BEVORDEREN VAN OPENBARE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (PRESTATIEVELD 8)

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als hieronder in de Wet collectieve preventie volksgezondheid werd verstaan. Te weten: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bieden van psychosociale hulp bij rampen wordt niet in de Wmo ondergebracht. Dit desbetreffende deelgebied is daarom expliciet uitgezonderd van het begrip openbare geestelijke gezondheidszorg in de Wmo.

REGIE OGGZ

Bij het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg is het van belang om onderscheid te maken tussen centrumgemeenten en niet-centrumgemeenten (zie tabel 2.1). Centrumgemeenten voeren vaker de regie op de OGGZ. Regievoering houdt in dat de gemeente zelf op bestuurlijk en beleidsniveau de regie voert, in plaats van dit uit te besteden aan een zorginstelling of -verzekeraar. Het gaat om het scheppen van goede condities voor ketensamenwerking, en het activeren en verbinden van de partners op de verschillende niveaus. Met regievoering wordt hier niet het uitvoerende niveau (trajectbegeleiding of casemanagement) bedoeld. Daarnaast is in kaart gebracht of er prestatieafspraken (in documenten vastgelegde meetbare afspraken) over OGGZ tussen de centrumgemeente en de regiogemeenten zijn gemaakt. Zie tabel 4.13.

KETENAFSPRAKEN

Ketenafspraken tussen de gemeente en instellingen kunnen bijdragen aan een zogenaamde 'sluitende keten'. Indien hiervoor gekozen is kan het niveau waarop de afspraken gemaakt worden variëren. Afspraken op voorzieningenniveau wil zeggen dat er voor alle schakels in de keten voorzieningen zijn. Dit kan bijvoorbeeld door op instellingenniveau afspraken te maken. Afspraken op cliëntniveau wil zeggen dat een klant pas wordt 'losgelaten' door een zorgverlener wanneer de volgende schakel in de keten hem/haar heeft overgenomen. Dit kan bijvoorbeeld door gebruikmaking van elektronische patiënt dossiers of cliëntbesprekingen in een signaleringsnetwerk. Een combinatie van afspraken op voorzieningen- en op cliëntniveau is ook mogelijk (laatste twee kolommen tabel 4.13).

TABEL 4.13 REGIE, PRESTATIEAFSPRAKEN EN KETENAFSPRAKEN OPENBARE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (vraag 39, 40 beleid, organisatie)

Deelnemers	Gemeentelijke Regie	Prestatieafspraken	Ketenafspraken Voorzieningenniveau	Ketenafspraken Clientniveau
Almere	•	•	•	
Amersfoort	•		•	
Apeldoorn	•	•	•	
Barneveld		•	•	•
Deventer		-		•
Emmen	•			
Epe				
Ermelo	•			
Harderwijk	-		•	
Leeuwarden	•	•	•	
Woudenberg				
Zwolle	•		•	
Benchmark (N=139)	66,1%	46,0%	66,2%	56,8%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

PREVENTIE OGGZ

Welke activiteiten onderneemt de gemeente zelf om de openbare geestelijke gezondheidszorg te bevorderen en om dak- en thuisloosheid te voorkomen? Kenmerkend voor de doelgroepen van prestatievelid 8 is dat zij vaak moeilijk bereikbaar zijn, 'zorgwekkende zorgmijders' worden ze ook wel genoemd. De gemeente moet bepalen welke activiteiten zij inzet (al dan niet in samenwerking met regiogemeenten). In de tabellen 4.14A en 4.14B wordt een overzicht getoond van de activiteiten die de gemeenten in de kring inzetten. Per activiteit wordt in de eerste kolom getoond of de gemeente deze activiteit zelf onderneemt, en in de volgende kolom of de activiteit op regioniveau georganiseerd is. Dit biedt aanknopingspunten voor het aangaan van een discussie over de effectiviteit van de verschillende activiteiten. Ook bij de tabellen 4.14A en 4.14B dient te worden opgemerkt dat er vermoedelijk een overschatting is van hetgeen op gemeenteniveau wordt ondernomen en een onderschatting van de activiteiten op regioniveau. Dit is veroorzaakt door de late wijziging in de vragenlijst en door de afhankelijkheid van andere afdelingen en organisaties om de juiste informatie te verkrijgen, die zich met name bij de prestatieveliden 7 tot en met 9 voordoet.

TABEL 4.14A ACTIVITEITEN OM OGGZ TE BEVORDEREN, DAK- EN THUISLOOSHEID TEGEN TE GAAN (vraag 41, organisatie)

Deelnemers	Gemeente Vroegsignalering en Preventie	Regio Vroegsignalering en Preventie	Gemeente Meldpunt voor signalen van crisis	Regio Meldpunt voor signalen van crisis	Gemeente Opsporen van kwetsbare personen	Regio Opsporen van kwetsbare personen	Gemeente Contact leggen en houden met deze personen	Regio Contact leggen en houden met deze personen	Gemeente Bij terugval/ uitval deze weer opsporen	Regio Bij terugval/ uitval deze weer opsporen	Gebruik OGGZ- platform of overleg onder gemeenteregie	Gebruik OGGZ- platform of overleg onder regioregie
Almere	•	-	•	-	•	-	•	-	-	-	-	-
Amersfoort	•	-		-	•	-	•	-	•	-	•	-
Apeldoorn	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		
Barneveld	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Deventer	-	-	-	-	•	-	•	-	-	-	•	-
Emmen		-		-				-		-	•	-
Epe	•	•		•		•		•		•	•	•
Ermelo		•		•		•		•				•
Harderwijk	•	-	•	-	•	-	•	-		-	•	-
Leeuwarden	•	-	•	-	•	-	•	-	•	-	•	-
Woudenberg		•				•		•		•		•
Zwolle	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Benchmark (N=141)	67,4%	75,0%	63,8%	83,5 %	46,1%	66,2 %	65,5%	78,9%	40,7%	66,7%	55,3%	74,0%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

TABEL 4.14B ACTIVITEITEN OM OGGZ TE BEVORDEREN, DAK- EN THUISLOOSHEID TEGEN TE GAAN (vraag 41, organisatie)

Deelnemers	Gemeente Afspraken over uitvoering van de OGGz	Regio Afspraken over uitvoering van de OGGz	Gemeente Inzet Bureau schuldhulpverlening	Regio Inzet Bureau schuldhulpverlening	Gemeente Inzet Meldpunt Overlast	Regio Inzet Meldpunt Overlast	Gemeente Informatieloket voor dak- en thuislozen	Regio Informatieloket voor dak- en thuislozen	Gemeente Afspraken met woningbouw over huissuitzetting	Regio Afspraken met woningbouw over huissuitzetting	Gemeente Opstellen Individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen	Regio Opstellen Individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen
Almere	●	-	●	-		-		-	●	-		-
Amersfoort	●	-	●	-		-		-	●	-		-
Apeldoorn	●	●	●	●			●	●	●	●		
Barneveld	●	●	●	●	●		●		●			
Deventer	●	-	●	-	●	-	-	-	-	-	●	-
Emmen		-	●	-	●	-		-		-		-
Epe	●	●	●	●		●		●	●	●		●
Ermelo		●		●	●	●			●	●	●	●
Harderwijk		-		-	●	-		-	●	-		-
Leeuwarden	●	-	●	-	●	-	●	-	●	-	●	-
Woudenberg		●	●	●		-			●	●		
Zwolle	●	●	●		●				●			
Benchmark (%) (N=142)	59,2	89,3	79,6	63,5	59,9	61,6	22,9	47,9	78,6	29,7	22,7	39,7

LEGENDA: ●=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

4.9 HET BEVORDEREN VAN VERSLAVINGSBELEID (PRESTATIEVELD 9)

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving. Bij het verslavingsbeleid spelen de volgende aandachtspunten een rol: het verbeteren van de ketenzorg voor overlastgevende zorgmijders, de rol van casemanagement daarbij, en prestatieafspraken met zorgaanbieders. Dit prestatieveld is met name in kleinere gemeenten mogelijk nauwelijks aan de orde. Vaak zullen deze gemeenten alle activiteiten op dit gebied ondergebracht hebben bij de centrumgemeente in de regio.

BELEID VERSLAVINGSPREVENTIE

De gemeente kan kiezen voor verschillende preventiestrategieën. Onder universele verslavingspreventie vallen projecten die gericht zijn op een hele school of gemeenschap met als oogmerk om het gebruik van alcohol en drugs te voorkomen of uit te stellen. Selectieve verslavingspreventieprojecten zijn gericht op specifieke groepen die een relatief hoog risico lopen om verslavingsgerelateerde problemen te ontwikkelen. In tabel 4.15 is weergegeven in hoeverre de gemeenten van de kring deze strategieën inzetten en of zij dat op gemeentenniveau doen, of op regioniveau. In deze tabel wordt tevens getoond of er in de gemeente en/of in de regio een gebruikruimte is. Hieronder wordt verstaan een voorziening waar een verslaafde op een

rustige en veilige manier zelf meegebrachte drugs kan gebruiken. De ruimte kan deel uitmaken van een geïntegreerde zorgvoorziening.

Voor zowel tabel 4.15 als tabel 4.16 geldt dat de informatie nauwelijks gevalideerd is. Dit heeft weer te maken met de late wijziging in de vragenlijst. De kans is groot dat voor met name die gemeenten waar het regio-antwoord leeg is (weergegeven door '-') hetgeen bij het gemeente-antwoord is weergegeven niet altijd op gemeenteniveau georganiseerd is maar op regioniveau. Begin 2008 krijgen de deelnemers expliciet de gelegenheid om de antwoorden op deze vragen aan te vullen en te verbeteren.

TABEL 4.15 ACTIVITEITEN VERSLAVINGSBELEID (vraag 42, *beleid*)

Deelnemers	Universele verslavingspreventie vanuit de gemeente	Universele verslavingspreventie vanuit de regio	Selectieve verslavingspreventie vanuit de gemeente	Selectieve verslavingspreventie vanuit de regio	Gemeente biedt gebruikruimte aan	Regio biedt gebruikruimte aan
Almere	•	-	•	-		-
Amersfoort	•	-		-	•	-
Apeldoorn	•	•	•	•	•	•
Barneveld	•	•	•	•		
Deventer	•	-	•	-	•	-
Emmen	•	-	•	-		-
Epe	•	•	•	•	•	•
Ermelo		•	•	•		•
Harderwijk		-	•	-		-
Leeuwarden	•	-	•	-	•	-
Woudenberg		•				•
Zwolle	•	•	•	-	•	-
Benchmark (N=143)	77,6%	87,7%	62,2%	74,7%	19,6%	65,8%

LEGENDA: ●=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

ONDERSTEUNING VERSLAAFDEN

De maatschappelijke zorg voor verslaafden is de zorg voor verslaafden die gericht is op de opvang en ondersteuning van verslaafden. Individuele geneeskundige verslavingszorg hoort hier niet bij. Tabel 4.16 toont welke ondersteuning en faciliteiten de gemeente, of de regio waartoe de gemeente behoort, biedt aan verslaafden.

TABEL 4.16 ONDERSTEUNING EN FACILITEITEN MAATSCHAPPELIJKE ZORG VERSLAAFDEN (vraag 43, organisatie)

Deelnemers	Gemeente biedt opvanglocatie aan	Regio biedt opvanglocatie aan	Dagbesteding, re-integratie etc. op gemeente-initiatief	Dagbesteding, re-integratie etc. op regio-initiatief	Gemeente biedt vangnet aan	Regio biedt vangnet aan	Toeleiding naar zorg door gemeente	Toeleiding naar zorg door regio	Aanbod Time-out voorziening door gemeente	Aanbod Time-out voorziening door regio	Gemeente doet anders, namelijk...	Regio doet anders, namelijk...
Almere	•	-		-	•	-	•	-		-		-
Amersfoort	•	-	•	-		-	•	-		-		-
Apeldoorn	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Barneveld		•		•	•	•	•	•				
Deventer	•	-	•	-	•	-	•	-		-		-
Emmen		-	•	-		-	•	-		-		-
Epe	•	•	•	•		•	•	•		•		
Ermelo		•		•		•		•				
Harderwijk	•	-	•	-		-	•	-		-		-
Leeuwarden	•	-	•	-	•	-	•	-		-		-
Woudenberg		•		•				•				-
Zwolle	•	•	•	-	•	•	•	•		-		-
Benchmark (N=140)	54,3%	89,3%	53,6%	85,5%	64,8%	83,1%	72,1%	86,7%	19,7%	38,8%	11,0%	7,1%

LEGENDA: •=JA ; OPEN VELD=NEE; -=ONBEKEND.

TOT SLOT

Wij hopen dat u na het lezen van deze rapportage een beter beeld hebt gekregen van de situatie waar uw gemeente zich in bevindt. Vergelijken met andere gemeenten is belangrijk om die situatie op waarde te kunnen schatten. Dat geeft steun bij het zoeken naar mogelijkheden om uw organisatie te verbeteren. Naast de kringrapportage zal ook een managementsamenvatting beschikbaar worden gemaakt. Deze samenvatting ontvangt u aan het eind van het benchmarkjaar. U kunt de samenvatting gebruiken voor rapportage aan het gemeentebestuur.

Over SGBO

Met dit benchmarkrapport geeft SGBO u een opstap naar kennis over uw positie in het gemeentelijk veld. En u krijgt kennis aangereikt over die aspecten waarop u uw prestaties nog verder kunt verbeteren.

Daarmee ziet u in een notendop waar wij van SGBO voor staan: kennis van 'de staat van de gemeenten': beleidsontwikkelingen, bestuurlijke en organisatievraagstukken, altijd op basis van onderzoek. Dat onderzoek voeren we uit op alle beleidsterreinen waarmee gemeenten te maken hebben.

Maar daar houdt het niet op: wij steunen gemeenten ook daadwerkelijk met adviezen om hun prestaties te verbeteren. Van beleidsontwikkeling tot implementatie, van het oplossen van knelpunten binnen de gemeentelijke organisatie tot het stroomlijnen van ketensamenwerking met externe partners. Wij noemen dat 'research based consultancy', of een 'one stop shop'.

SGBO beschikt niet alleen over specialisten op het gebied van de Wmo; op alle gemeentelijke beleidsterreinen hebben wij experts in huis. Wij zijn gewend nauw met elkaar samen te werken om niet alleen uw vraag te beantwoorden, maar u ook perspectief te bieden op relevante ontwikkelingen of vernieuwende denkwijzen.

Een blik op onze ervaring: vanaf de eerste voorbereidingen voor de Wmo zijn wij bij de ontwikkelingen betrokken geweest. Zo hebben we de omvang van de doelgroep van de Wmo geanalyseerd en de Handreikingen Gereedschapskist Wmo geproduceerd. Met betrekking tot de hulp bij het huishouden hebben we arbeidsmarktoplossingen geïnventariseerd. Ook hebben we jarenlang de Kerncijfers Wvg opgesteld.

Op het gebied van maatschappelijke ondersteuning kunnen wij u op diverse manieren van dienst zijn. Binnen SGBO hebben we een groot aantal benchmarks, waaronder de volgende op aangrenzende terreinen:

- Benchmark WWB
- Benchmark Publiekszaken
- Benchmark Schuldhulpverlening
- Benchmark Armoedebeleid
- Benchmark Veiligheid
- Benchmark Sport

Naast benchmarking kunnen we uw gemeente ook ondersteunen met onderzoek of advies. We hebben hiervoor een aantal gestandaardiseerde producten, maar kunnen ook altijd maatwerk leveren:

- Onderzoek naar tevredenheid cliënten Wmo, burgers en maatschappelijke organisaties
- Prognose kosten Individuele Wmo-voorzieningen
- Organisatie van de inbreng van de 'civil society'
- Advies omtrent de beleidsnota Wmo

Zit hier de ondersteuning niet bij waarnaar u op zoek bent? Als Wmo-experts van SGBO zijn wij ook graag van dienst als coach of trainer van ambtelijke medewerkers Wmo, of als adviseur bij het WMO-loket en de indicatiestelling. Op bestuurlijk niveau begeleiden wij graag uw college- of raadsvergaderingen.

Wij hebben graag voor u gewerkt aan dit benchmarkrapport en wensen u veel succes bij het verder optimaliseren van de maatschappelijke ondersteuning in uw gemeente.

De programmamedewerkers maatschappelijke ontwikkeling

Met ruim zestig onderzoekers en adviseurs is SGBO een middelgroot bureau, voortgekomen uit de VNG. Met ingang van 2008 maakt SGBO als zelfstandige unit deel uit van BMC, de grootste adviesorganisatie voor lokale overheden. Door interne samenwerking kunnen we u nog beter van dienst zijn.